

**Instytut Geologii,
Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu**

KOMPENDIUM GEOLOGICZNO-INŻYNIERSKIE

prof. UAM, dr hab. inż. Jędrzej Wierzbicki

Instytut Geologii, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

Pracownia Geologii Inżynierskiej i Geotechniki

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza > Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych > Instytut Geologii

O PRACOWNI

BADANIA

WDROŻENIA

WORKSHOP 2017

MATERIAŁY DLA STUDENTÓW

PRACE DYPLOMOWE

KIEROWNIK

- [dr hab. inż. Jędrzej Wierzbicki](#)

PRACOWNICY

- [dr Robert Radaszewski](#)
- [dr inż. Katarzyna Stefaniak](#)

Szukaj

O PRACOWNI

Pracownia Geologii Inżynierskiej i Geotechniki, jako odrębna jednostka Instytutu Geologii UAM, powstała 1 października 2014 r. Jej zespół tworzą naukowcy zajmujący się zagadnieniami z pogranicza nauk przyrodniczych i technicznych, zatrudnieni wcześniej w innych zakładach Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu. Do głównych zagadnień naukowo-badawczych podejmowanych obecnie w Pracowni należą:

- badania wpływu procesów geologicznych na właściwości inżynierskie gruntów,
- analiza wykorzystania zaawansowanych badań geotechnicznych in situ (CPTU,

KGI:

CEL

- Zaznajomienie z inżynierskim sposobem opisu litosfery.
- Umiejętność określenia stanu naprężenia i odkształcenia gruntu.
- Poznanie podstawowych modeli analitycznych wykorzystywanych w zagadnieniach geotechnicznych.

KGI:

CEL

•Zapoznanie z podstawami budownictwa i materiałoznawstwa.

•Zapoznanie z zasadami projektowania geologiczno-inżynierskiego.

•Zapoznanie się z nowoczesnymi technikami badań podłoża gruntowego w zakresie badań in-situ.

KGI:

ORGANIZACJA ZAJĘĆ

1. 15 h WYKŁADÓW + 30 h ĆWICZEŃ

2. PRACA WŁASNA – 100 h

3. KONSULTACJE

4. SPRAWDZENIE WIEDZY:

- ZADANIA OBLICZENIOWE**
- ZALICZENIE PISEMNE**

KGI:

ORGANIZACJA ZAJĘĆ

RODZAJ ZAJĘĆ	PROWADZĄCY	TEMAT
wykład	J. Wierzbicki	Naprężenia i odkształcenia w podłożu gruntowym
wykład	J. Wierzbicki	Metody badań in situ. Stateczność skarp i zboczy – przegląd metod obliczeniowych
wykład	K. Stefaniak	Podstawy budownictwa i materiałoznawstwa
wykład	R. Radaszewski	Prawne aspekty projektowania i dokumentowania prac geologiczno inżynierskich
wykład	R. Radaszewski	Model obliczeniowy podłoża gruntowego. Merytoryczne zasady projektowania i dokumentowania prac geol-inż.

KGI:

ORGANIZACJA ZAJĘĆ

RODZAJ ZAJĘĆ	PROWADZĄCY	TEMAT
ćwiczenia	R. Radaszewski	Naprężenia geostatyczne – obliczenia
ćwiczenia	R. Radaszewski	Naprężenia od budowli - obliczenia
ćwiczenia	J. Wierzbicki	Stateczność skarp i zboczy – obliczenia
		Interpretacja wyników badań CPTU
ćwiczenia	R. Radaszewski	Osiadania podłoża gruntowego - obliczenia
		Przekroje geotechniczne. Zasady wydzielenia warstw geotechnicznych
		Geostar – podstawy obsługi programu do wizualizacji wyników badań geologiczno-inżynierskich

KGI:

LITERATURA

- **Das B.M. (1984):**

Principles of geotechnical engineering. PWS-Kent Publishing Company, Boston Mass.

- **Glazer Z. (1985):**

Mechanika Gruntów. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.

- **Head K.H. (1986):**

Manual of Soil Laboratory Testing. Penetch Press., Vol. 3.

- **Kisiel I., Dmitruk S., Lysik B. (1969):**

Zarys reologii gruntów. Nośność i stateczność gruntów. Wyd. Arkady, Warszawa.

- **Lambe T. W., Whitman R.V. (1969):**

Soil mechanics. MIT wyd. J. Wiley and Sons, Inc.

- **Lunne T., Robertson P. K., Powell J. (1997):**

Cone penetration testing In geotechnical practice. E&FN Spon, London.

- **Marchetti S., Monaco P., Totani G. & Calabrese M. (2001):**

The Flat Dilatometer Test (DMT) in soil investigations. A Report by the ISSMGE Committee TC-16.

KGI: LITERATURA

• **Młynarek Z., Wierzbicki J. (2007):**

Nowe możliwości i problemy interpretacyjne polowych badań gruntów. Geologos nr 11: 97-118.

• **Pisarczyk S. (2005):**

Mechanika gruntów. OWPW, Warszawa.

• **Puła O., Rybak Cz., Sarniak W. (1999):**

Fundamentowanie. Projektowanie posadowień. Dolnośląskie Wydawnictwo Edukacyjne, Wrocław.

• **Schnaid F. (2009):**

In situ testing in geomechanics. Taylor & Francis, London and New York.

• **Wiłun Z. (2000):**

Zarys geotechniki. Wyd. Komunikacji i Łączności, Warszawa.

• **Worth C.P., Houlsby G.T. (1985):**

Soil mechanics – property characterization and analysis procedures.
W: Proc. of 11th ICSMFE, Vol. 1, San Francisco: 1-56.

• **Lipiński M.J. (2012):**

Wybrane kryteria określania parametrów gruntów naturalnych.
Inżynieria Morska i Geotechnika 4/2012: 267-277

KGI:

ZARYS PRZEDMIOTU

Geologia inżynierska:

nauka badająca środowisko inżyniersko-geologiczne.

Środowisko geologiczno-inżynierskie

obszar środowiska przyrodniczego, ograniczony przez:

- antropopresję
- wpływ środowiska na działalność człowieka.

Środowisko geologiczno-inżynierskie

- efekt procesów geologicznych (akumulacja, wietrzenie, erozja, ruchy masowe...)
- efekt procesów antropogenicznych (modelowanie rzeźby, eksploatacja złóż, składowiska, zbiorniki...).

Badanie środowiska inżyniersko-geologicznego:

- analizy geologiczne (ocena środowiska geologicznego)
- analizy geotechniczne (ocena antropopresji).

KGI: ZARYS PRZEDMIOTU

BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO, INŻYNIERIA ŚRODOWISKA

GEOLOGIA REGIONALNA

GEOFIZYKA

**GEOLOGIA
INŻYNIERSKA**

STATYSTYKA

GRUNTOZNAWSTWO

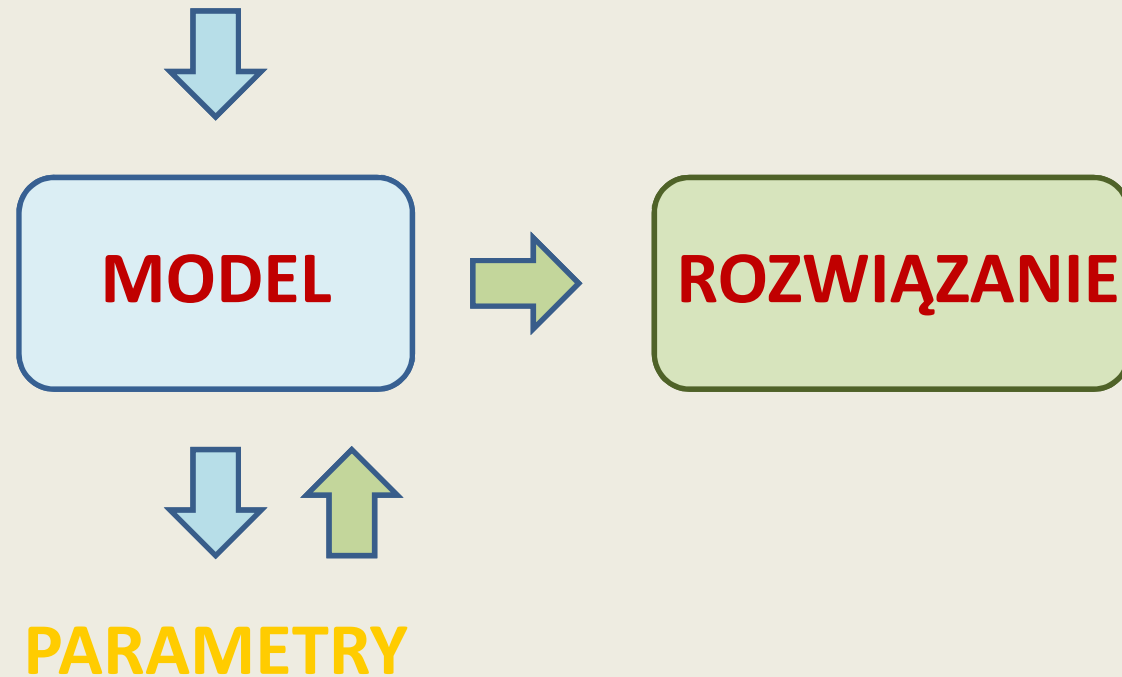

MECHANIKA GRUNTÓW

KGI:

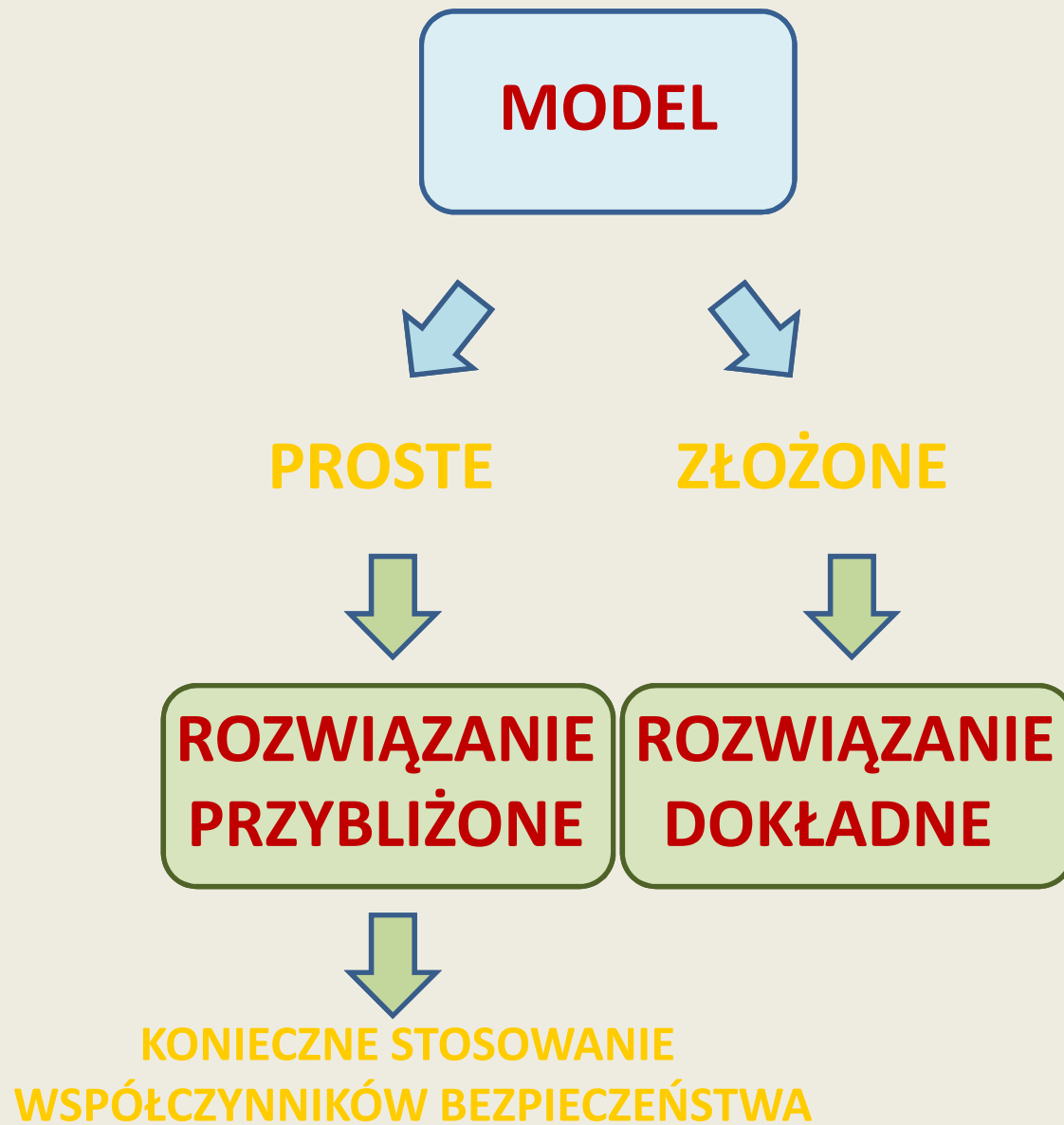
INŻYNIERSKI OPIS LITOSFERY

OPIS OŚRODKA GRUNTOWEGO

KGI:

INŻYNIERSKI OPIS LITOSFERY - model

KGI:

INŻYNIERSKI OPIS LITOSFERY - model

MODEL

**ROZWIĄZANIE
PRZYBLIŻONE**

**Izotropowe, liniowe, jednorodne
(2 parametrowe)**

**Anizotropowe
(3 parametrowe)**

Nieliniowe

Niejednorodne

**Ortotropowe
(5 parametrowe)**

**Pełnie anizotropowe
(21 parametrowe)**

**ROZWIĄZANIE
DOKŁADNE**

KGI:

INŻYNIERSKI OPIS LITOSFERY - model

MODEL

**ROZWIĄZANIE
PRZYBLIŻONE**

- anizotropowa natura gruntu
- relatywnie mała liczba badań
- proste metody badawcze i interpretacyjne
- standaryzacja rozwiązań

**ANALIZY
NOŚNOŚCI**

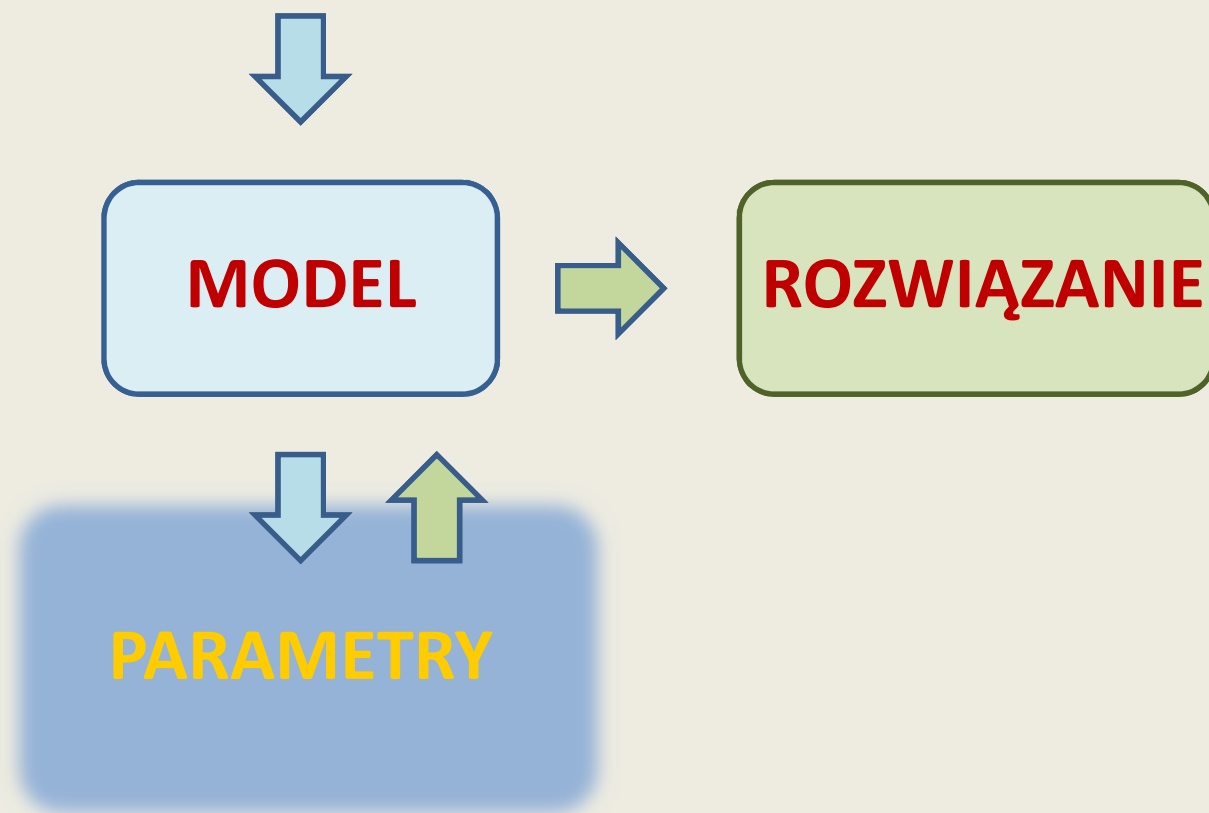
**ANALIZY
DEFORMACJI**

KGI:

INŻYNIERSKI OPIS LITOSFERY - parametry

OPIS OŚRODKA GRUNTOWEGO

KGI:

INŻYNIERSKI OPIS LITOSFERY - parametry

PARAMETRY

```
graph TD; A[PARAMETRY] --> B[stałe materiałowe]; A --> C[zmienne stanu];
```

**stałe
materiałowe**

ciało sprężyste - G
ciało plastyczne - ϕ_{μ}

**zmienne
stanu**

$e, M, OCR, s_u, \sigma, \phi' \dots$

KGI:

INŻYNIERSKI OPIS LITOSFERY - parametry

PARAMETRY

```
graph TD; A[PARAMETRY] --> B[analizy stanu granicznego]; A --> C[analizy deformacji];
```

analizy stanu granicznego

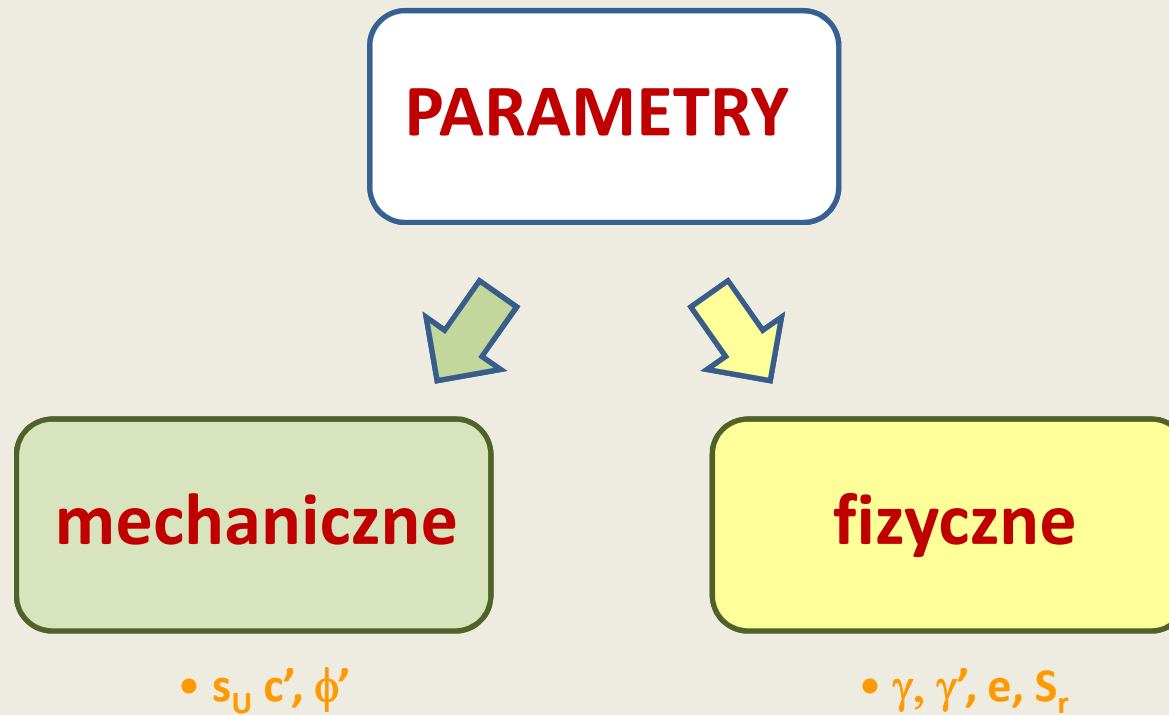
- s_u
- c', ϕ'
- γ, γ'

analizy deformacji

- E, ν, G, D, C_c, c_v

KGI:

INŻYNIERSKI OPIS LITOSFERY - parametry

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA

NAPRĘŻENIE – graniczna wartość stosunku siły działającej na nieskończenie mały element pola przekroju ciała do wymiaru tego pola.

$$\sigma = \lim_{\Delta A \rightarrow 0} \frac{\Delta N}{\Delta A}$$

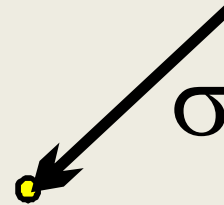
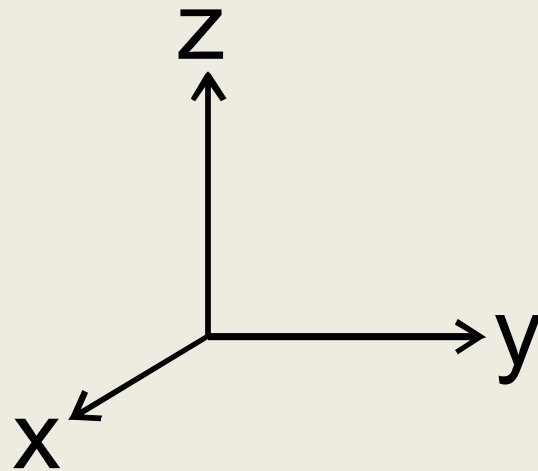
Naprężenia w punkcie – czysto teoretyczne;

Naprężenie na powierzchni, którą charakteryzuje.

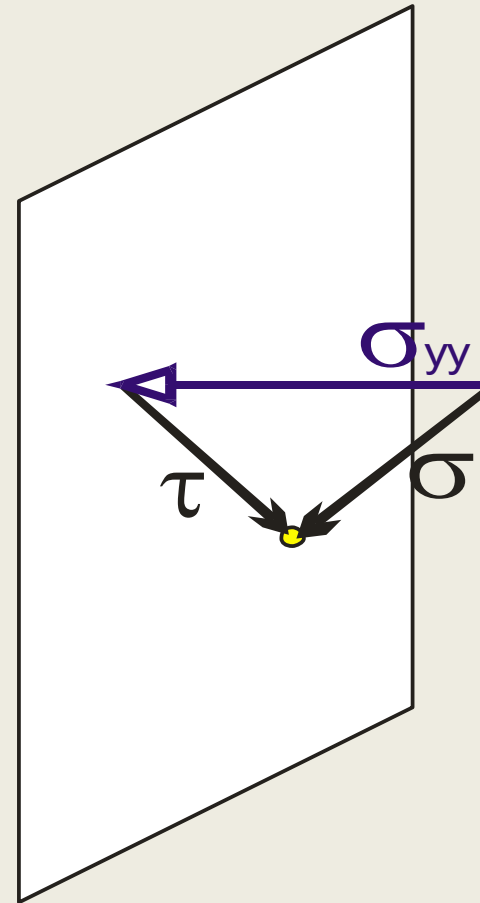
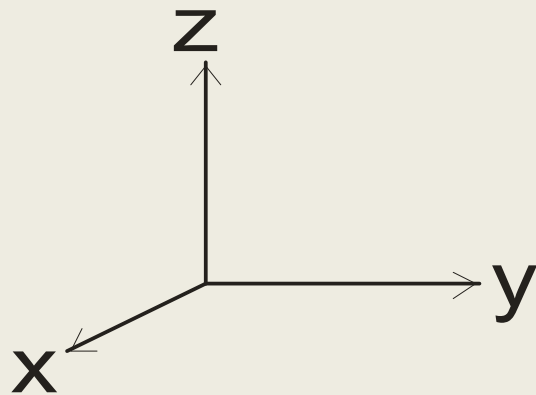
KGI: STAN NAPRĘŻENIA

W PUNKCIE

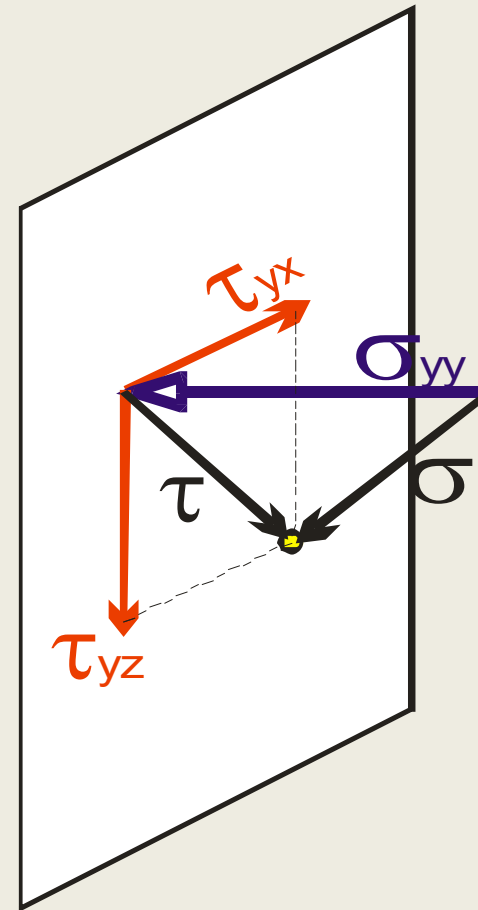
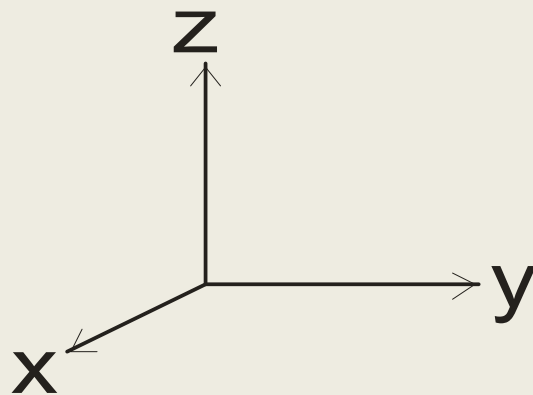
KGI: STAN NAPRĘŻENIA

NA PŁASZCZYŹNIE

KGI: STAN NAPRĘŻENIA

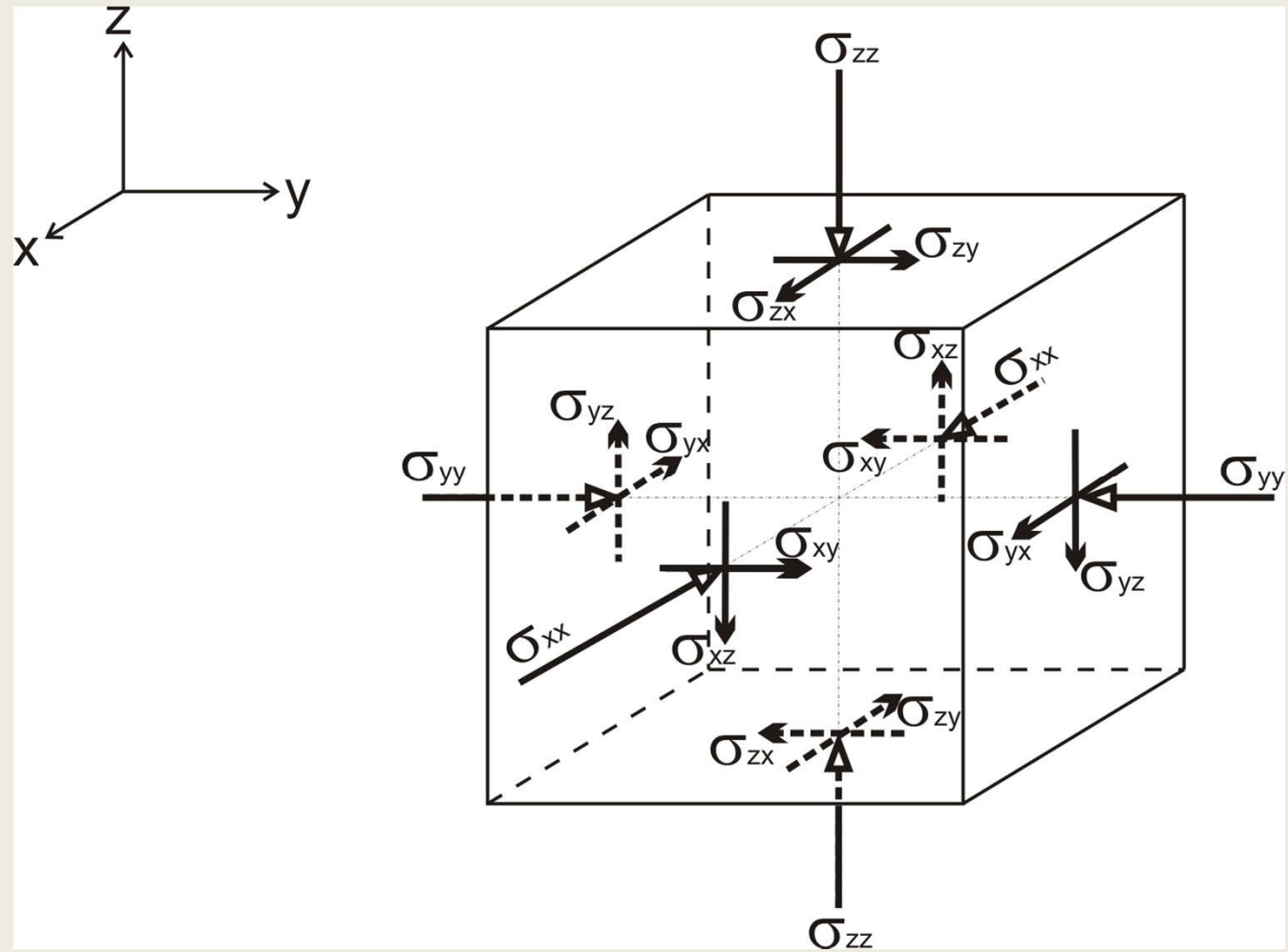
NA PŁASZCZYŹNIE

KGI: STAN NAPRĘŻENIA

W PRZESTRZENI

KGI: STAN NAPRĘŻENIA

W PRZESTRZENI

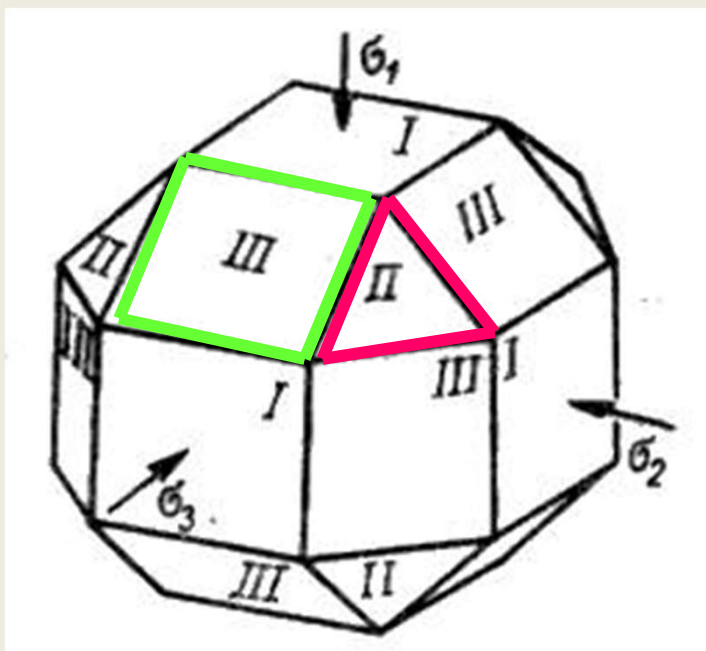
**TENSOR
NAPRĘŻENIA**

$$\sigma_{ij} = \begin{bmatrix} \sigma_{xx} & \sigma_{xy} & \sigma_{xz} \\ \sigma_{yx} & \sigma_{yy} & \sigma_{yz} \\ \sigma_{zx} & \sigma_{zy} & \sigma_{zz} \end{bmatrix}$$

KGI: STAN NAPRĘŻENIA

NAPRĘŻENIA GŁÓWNE

Naprężenia występujące **w kierunkach**, w których występują **tylko składowe normalne** – nie mają składowych stycznych – oznaczamy: σ_1 , σ_2 , σ_3

DEWIATOR NAPRĘŻENIA

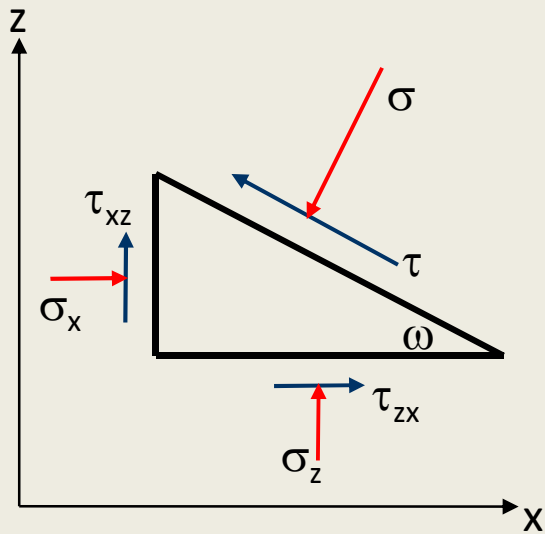
$$\tau_1 = \frac{\sigma_2 - \sigma_3}{2}$$

$$\tau_2 = \frac{\sigma_1 - \sigma_3}{2}$$

$$\tau_3 = \frac{\sigma_1 - \sigma_2}{2}$$

KGI: STAN NAPRĘŻENIA

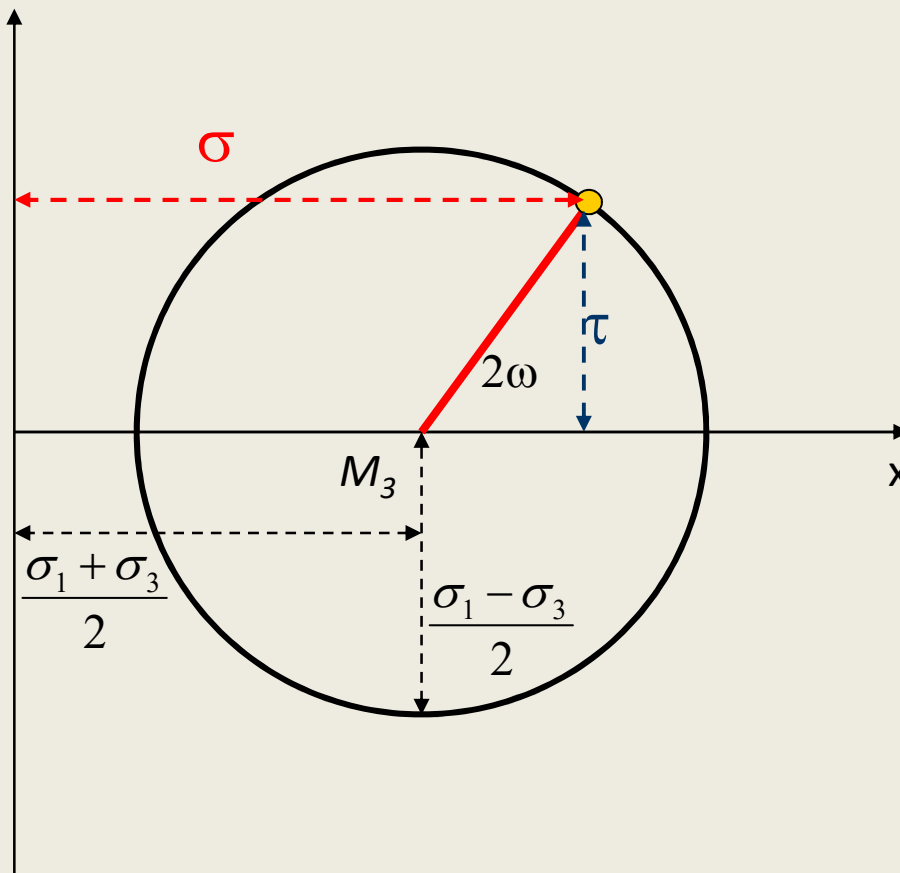
PŁASKI STAN NAPRĘŻENIA

$$\sigma = \frac{\sigma_1 + \sigma_3}{2} + \frac{\sigma_1 - \sigma_3}{2} \cos 2\omega$$

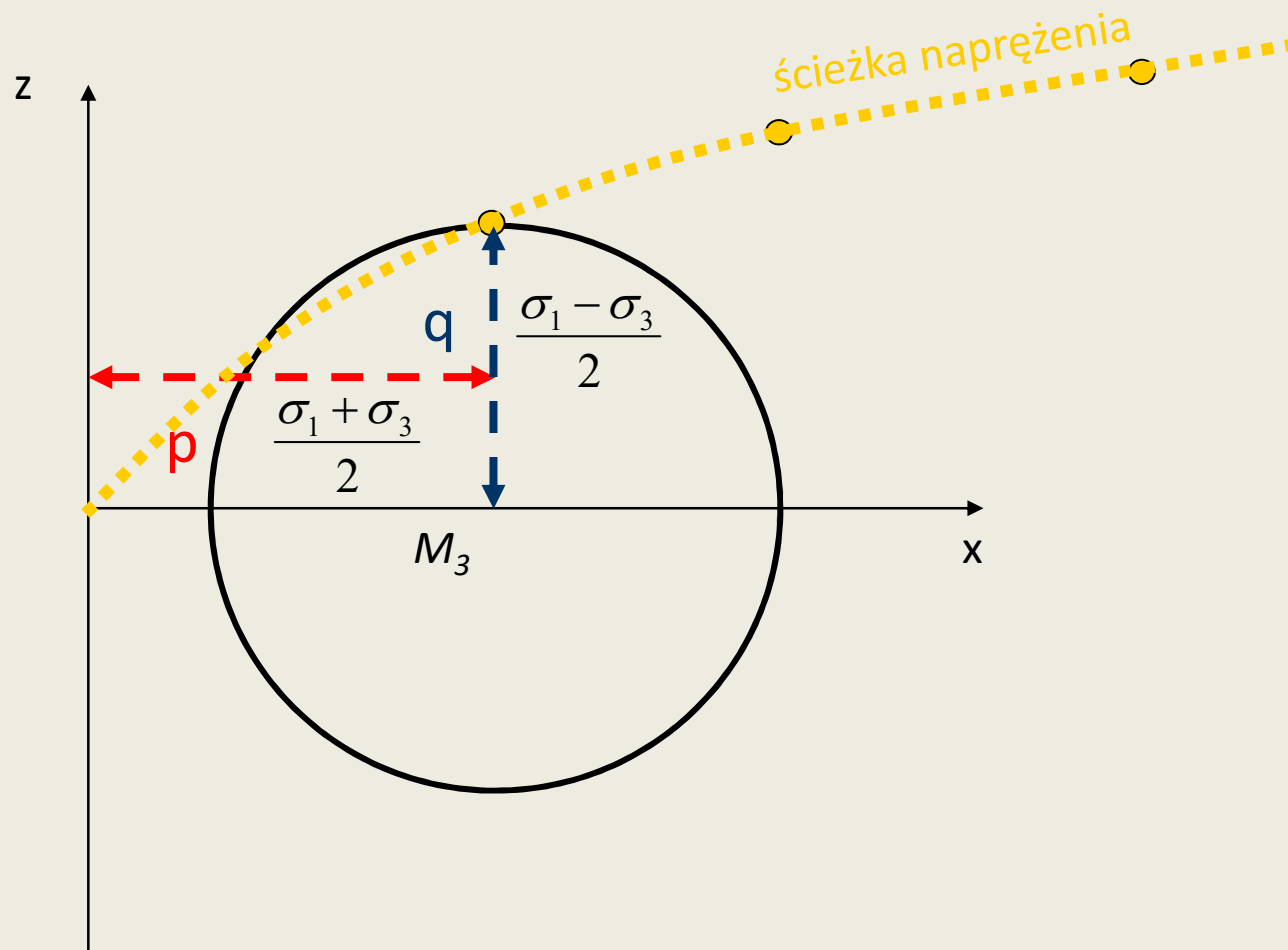
$$\tau = \frac{1}{2} (\sigma_1^2 - \sigma_3^2) \sin 2\omega$$

KOŁA MOHRA NA PŁASZCZYŹNIE

KGI: STAN NAPRĘŻENIA

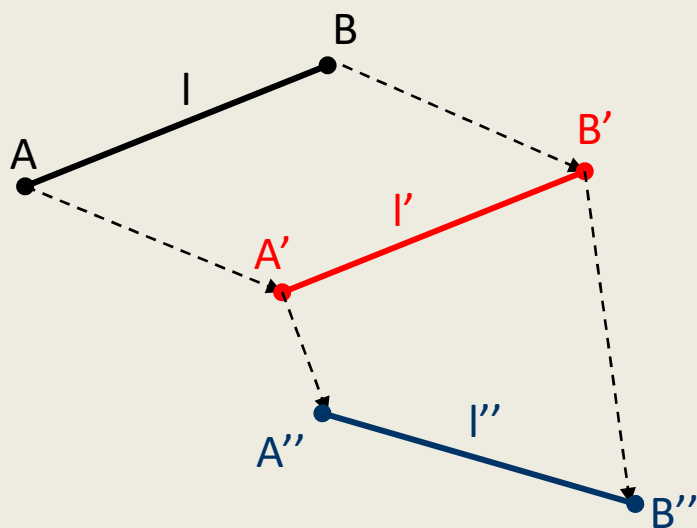
KOŁA MOHRA NA PŁASZCZYŹNIE

KGI:

STAN ODKSZTAŁCENIA

ZAŁOŻENIA

$$A \rightarrow A'$$

$$B \rightarrow B'$$

$$AB \parallel A'B'$$

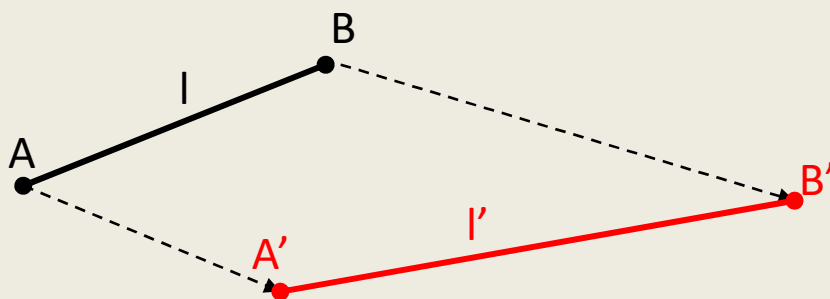
$$l = l' = l''$$

przesunięcie i obrót

KGI: STAN ODKSZTAŁCENIA

ZAŁOŻENIA

$$A \rightarrow A'$$

$$B \rightarrow B'$$

$$l \neq l'$$

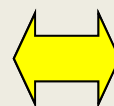
ODKSZTAŁCENIE

$$u_x(x, y, z)$$

$$u_y(x, y, z)$$

$$u_z(x, y, z)$$

$$\sigma = \text{const.}$$

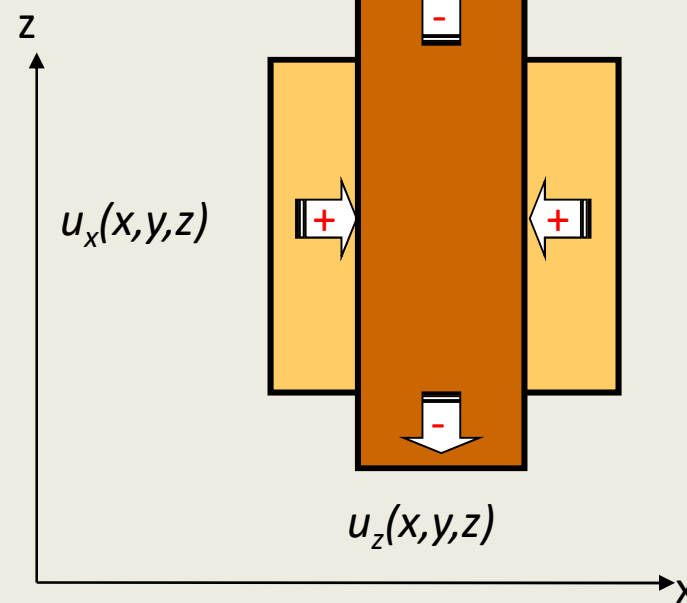
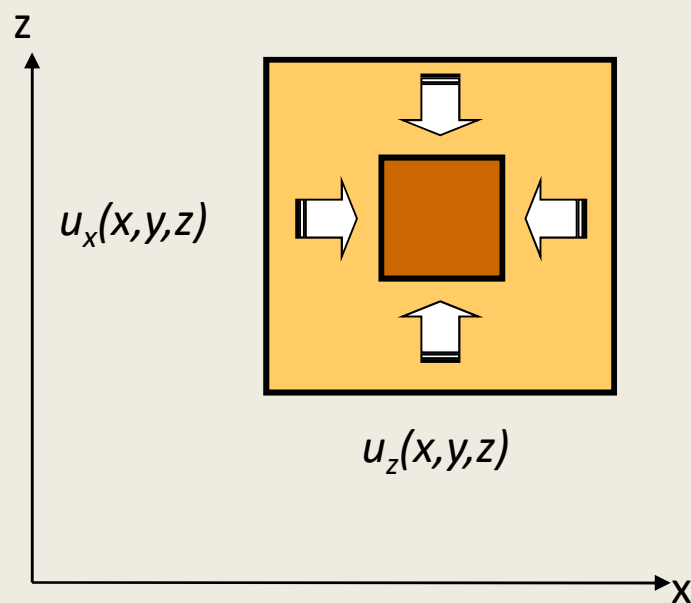

RODZAJE

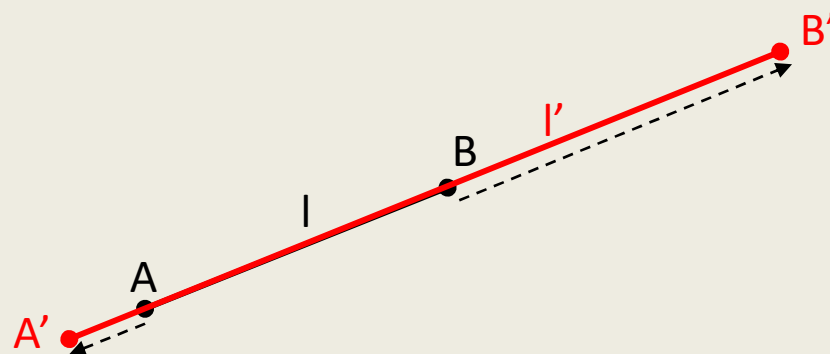
ODKSZTAŁCENIE

objętości

postaci

MIARA ODKSZTAŁCENIA LINIOWEGO

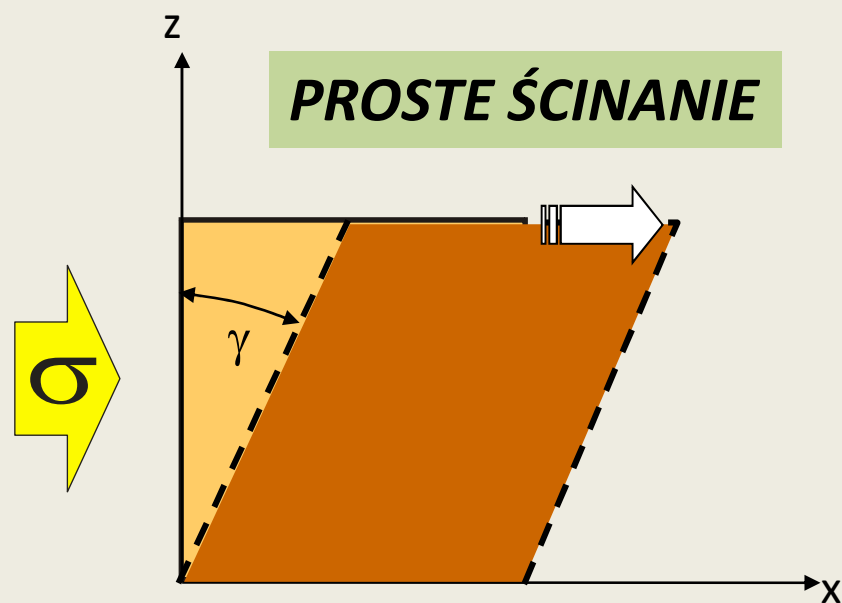
$$\varepsilon_l = \int_{l_0}^{l'} \frac{dl}{l} = \ln \frac{l'}{l_0} = \frac{\Delta l}{l_0} - \frac{1}{2} \left(\frac{\Delta l}{l_0} \right)^2 + \dots$$

$$\varepsilon_l = \frac{\Delta l}{l_0}$$

KGI: STAN ODKSZTAŁCENIA

MIARA ODKSZTAŁCENIA POSTACI

$$\operatorname{tg}\gamma \approx \gamma$$

$$\gamma_{zx} = \frac{du_x}{dz}$$

KGI:

STAN ODKSZTAŁCENIA

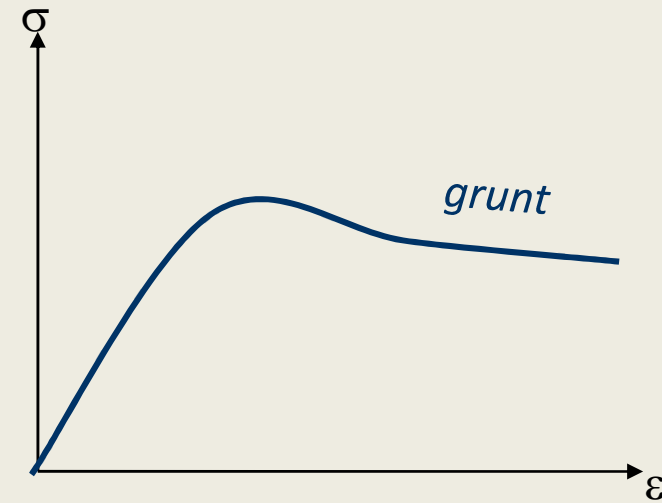
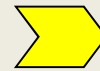
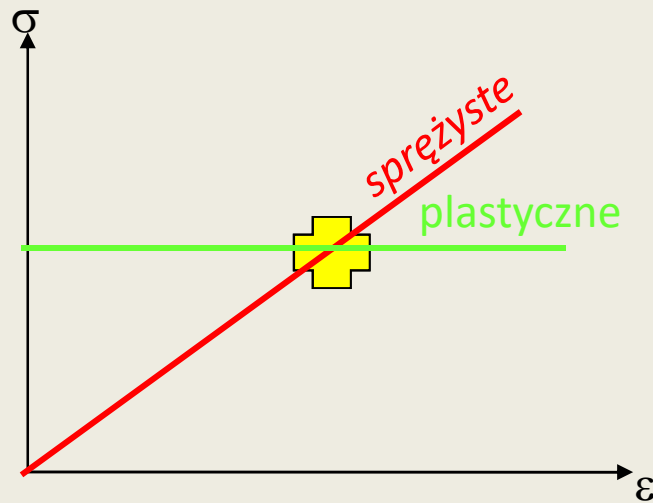
TENSOR ODKSZTAŁCENIA

$$\varepsilon_{ij} = \begin{bmatrix} \varepsilon_{xx} & \varepsilon_{xy} & \varepsilon_{xz} \\ \varepsilon_{yx} & \varepsilon_{yy} & \varepsilon_{yz} \\ \varepsilon_{zx} & \varepsilon_{zy} & \varepsilon_{zz} \end{bmatrix}$$

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

MODEL PODSTAWOWY

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

$$\varepsilon_{kl} = \begin{bmatrix} \varepsilon_{xx} & \varepsilon_{xy} & \varepsilon_{xz} \\ \varepsilon_{yx} & \varepsilon_{yy} & \varepsilon_{yz} \\ \varepsilon_{zx} & \varepsilon_{zy} & \varepsilon_{zz} \end{bmatrix} \oplus \sigma_{ij} = \begin{bmatrix} \sigma_{xx} & \sigma_{xy} & \sigma_{xz} \\ \sigma_{yx} & \sigma_{yy} & \sigma_{yz} \\ \sigma_{zx} & \sigma_{zy} & \sigma_{zz} \end{bmatrix}$$

$$\sigma_{ij} = A_{ijkl} \cdot \varepsilon_{kl}$$

KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

CIAŁO IZOTROPOWE

$$\sigma_{ij} = 2\mu\varepsilon_{ij} + \lambda\varepsilon_{kl}\delta_{ij}$$

stałe Lamego

$$\mu = G = \frac{E}{2(1+\nu)}$$

$$\lambda = \frac{E\nu}{(1+\nu)(1-2\nu)}$$

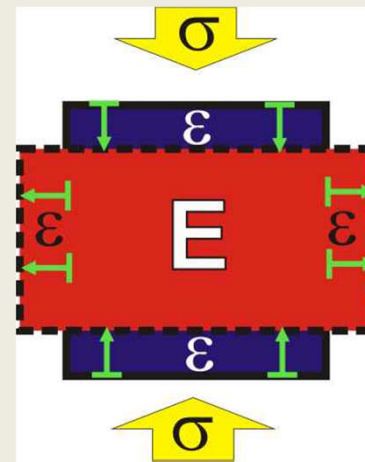
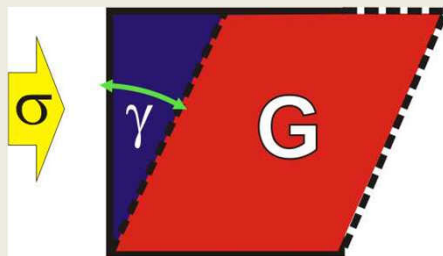
KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

CIAŁO IZOTROPOWE

$$G = \frac{E}{2(1+\nu)}$$

$$E = 3D(1-2\nu)$$

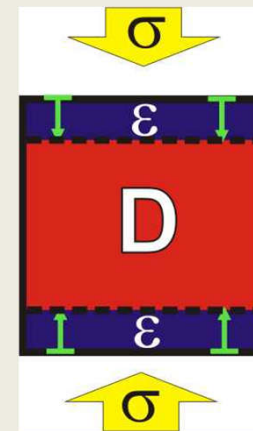
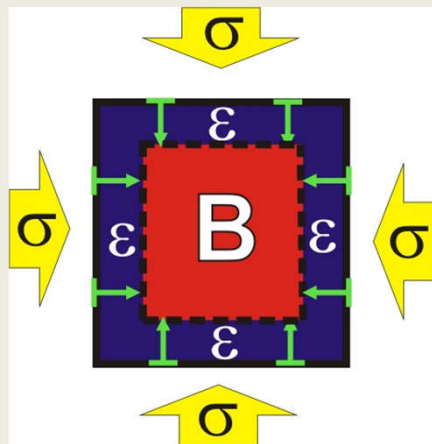
KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

CIAŁO IZOTROPOWE

$$B = \frac{E}{3(1-2\nu)}$$

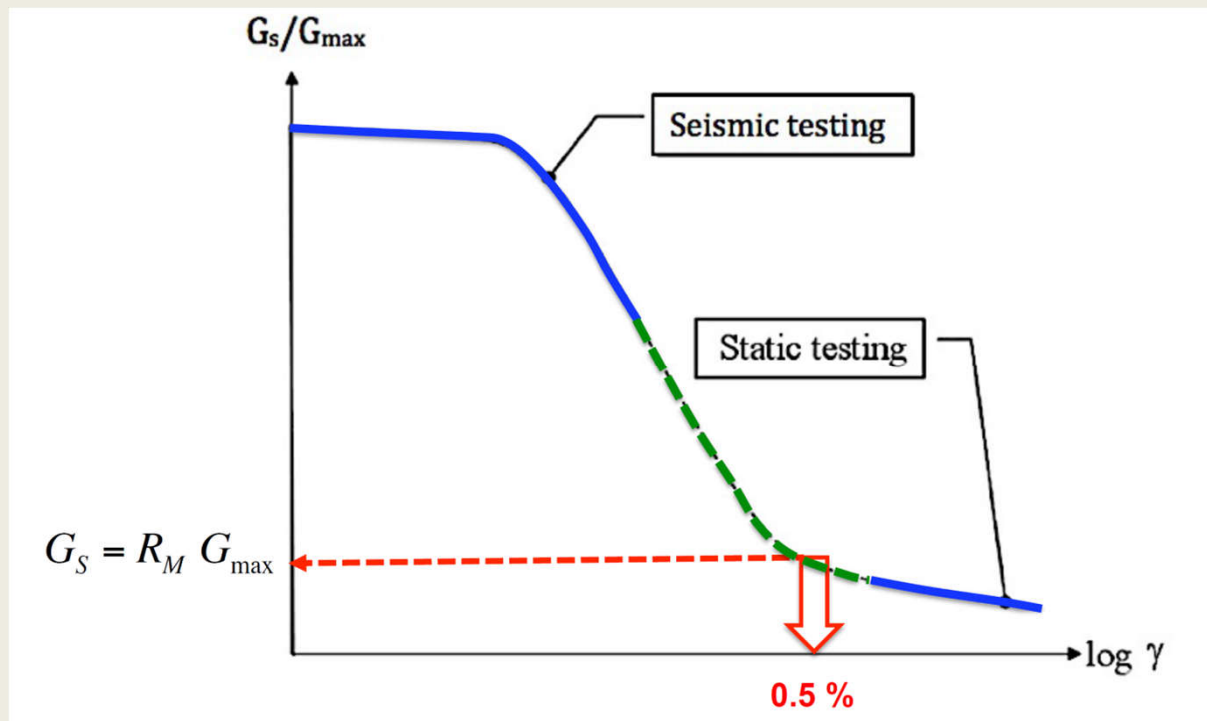
$$D = \frac{E(1-\nu)}{(1+\nu)(1-2\nu)}$$

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

CIAŁO IZOTROPOWE

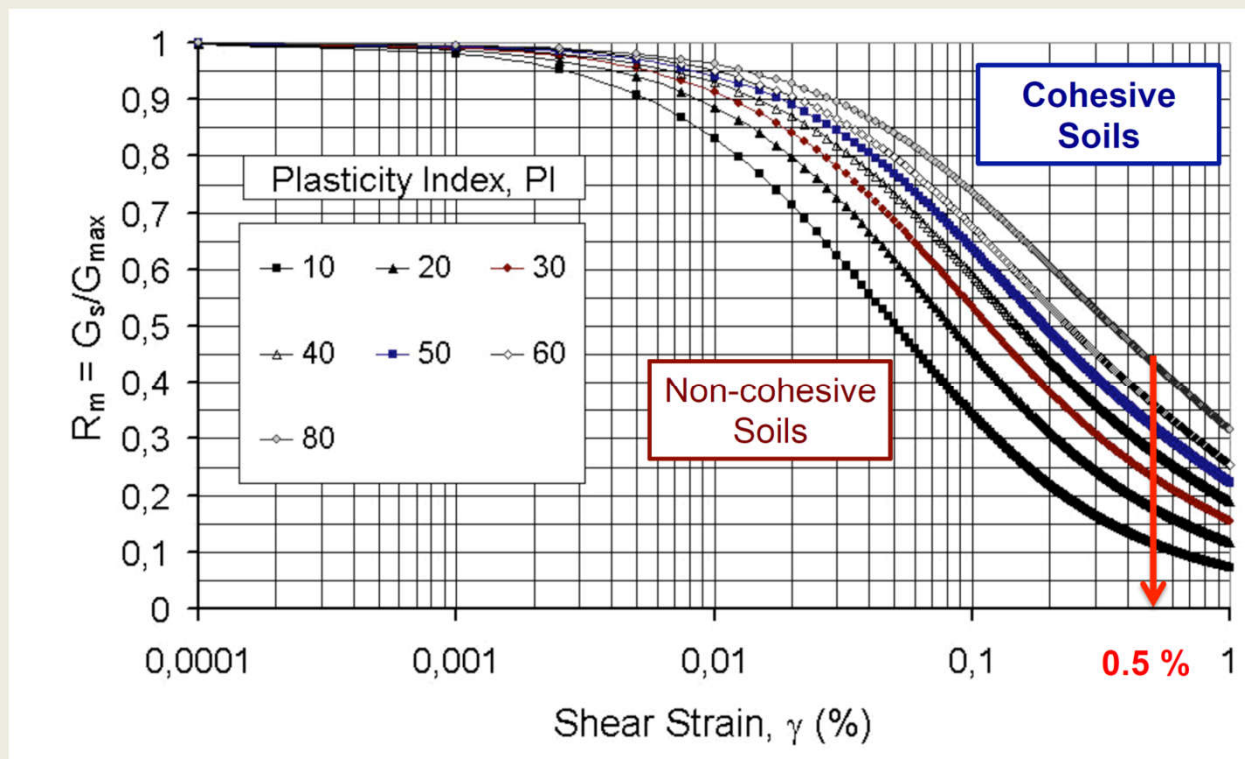

(Massarsch 2014)

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

CIAŁO IZOTROPOWE

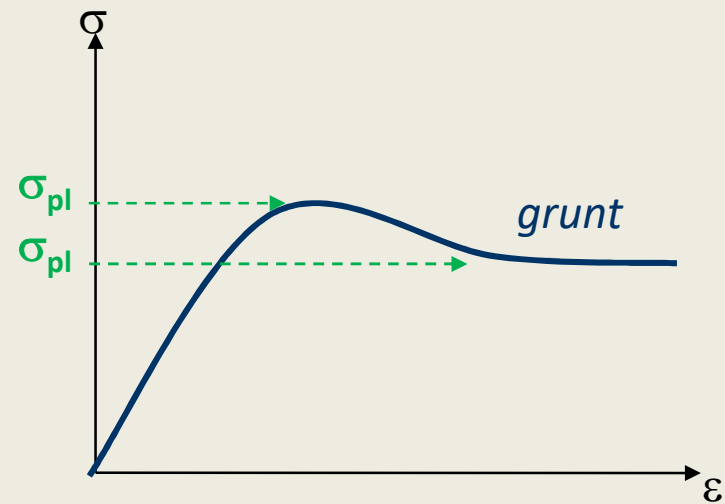
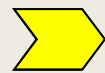
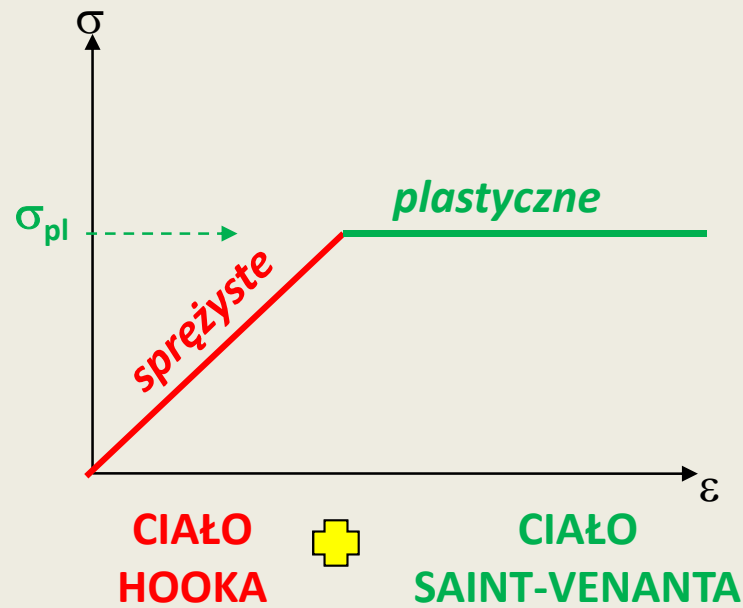

(Massarsch 2014)

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

CIAŁO IZOTROPOWE

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

CIAŁO IZOTROPOWE

PODSTAWOWE MODELE REOLOGICZNE

CIAŁO
HOOKA

$$\tau = G\gamma$$

CIAŁO
SAINT-VENANTA

$$\tau = \sigma_{pl}$$

CIAŁO
NEWTONA

$$\tau = \eta\dot{\gamma}$$

KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

KONSOLIDACJA

zmiana (zmniejszenie) objętości porów
w skutek zwiększenia naprężenia

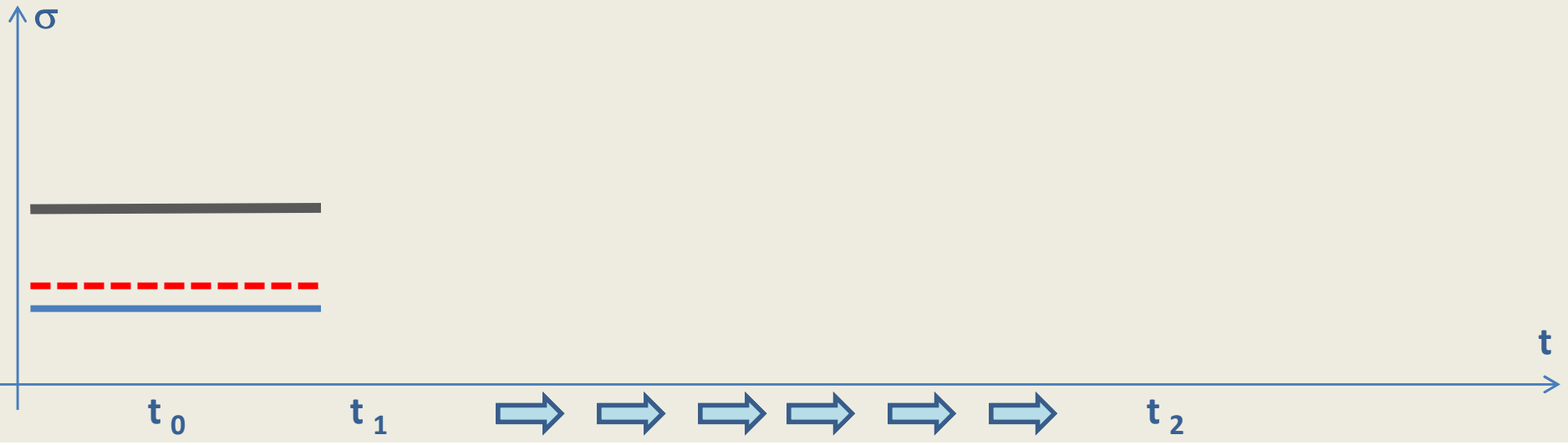
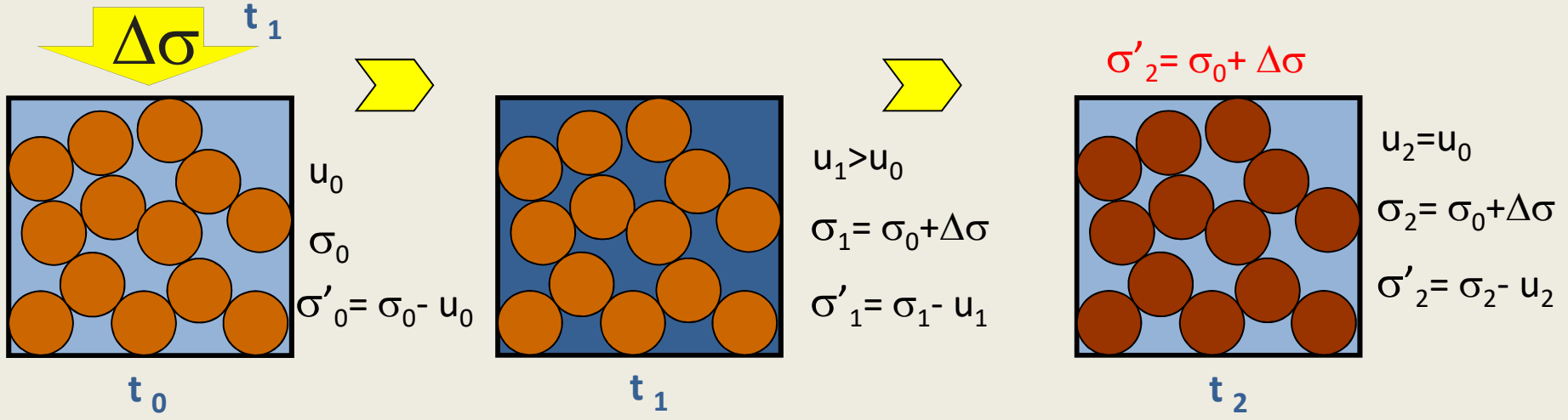
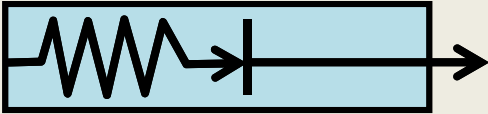

TEORIA TERZAGHIEGO

- grunt jest jednorodny
- wszystkie pory są wypełnione wodą
- szkielet i woda są nieściśliwe
- ruch wody jest zgodny z prawem Darcy
- konsolidacja jest liniowa
- współczynnik ściśliwości ma stałą wartość
- parametry gruntu są stałe

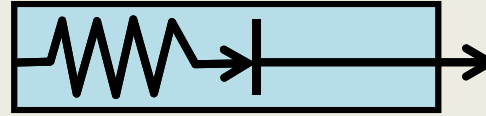
KGI: **STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA**

MODEL TERZAGHIEGO

KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

TEORIA TERZAGHIEGO

$$T_v = \frac{t}{H^2} \frac{1+e}{a_v} \frac{k}{\gamma_w} \quad \Leftrightarrow \quad \frac{1}{D} = \frac{1+e}{a_v}$$

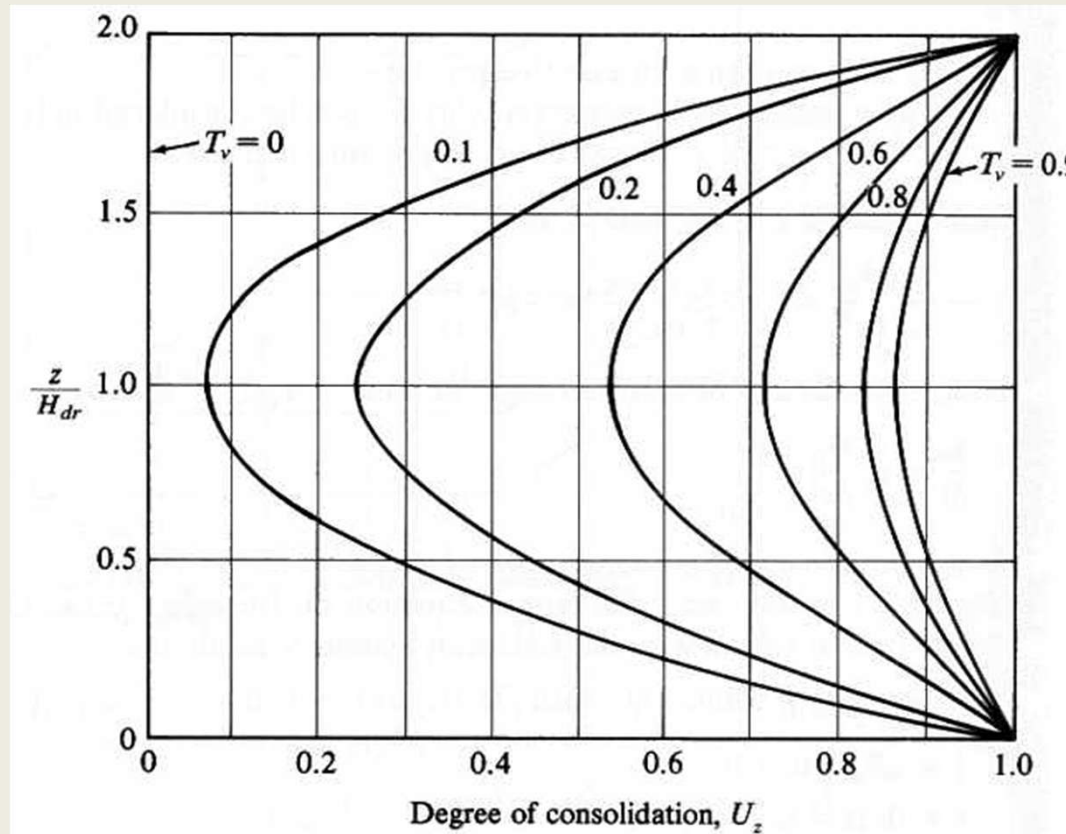
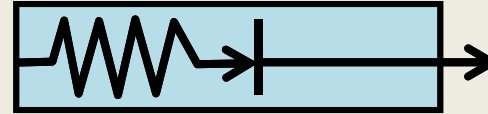

$$t = \frac{\gamma_w T_v H^2}{Dk}$$

KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

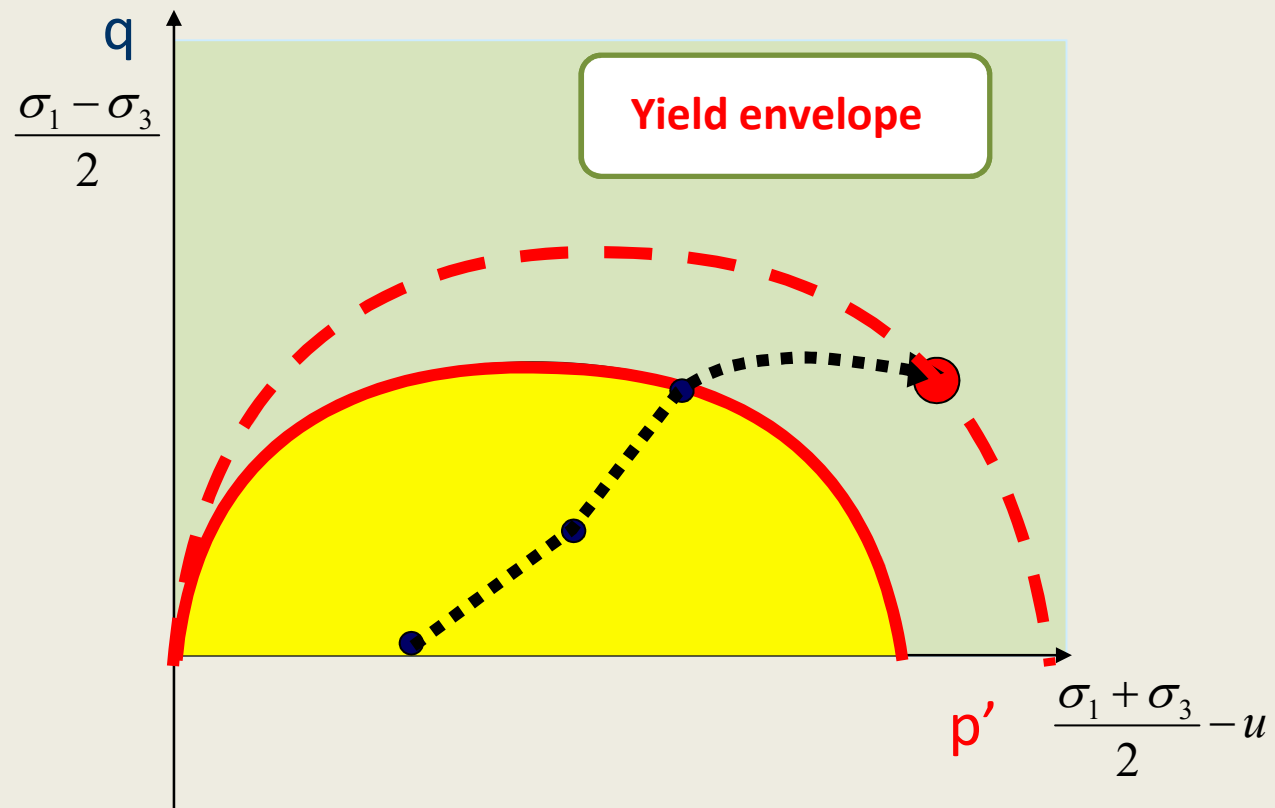
TEORIA TERZAGHIEGO

KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

MODEL „MODIFIED CAM-CLAY”

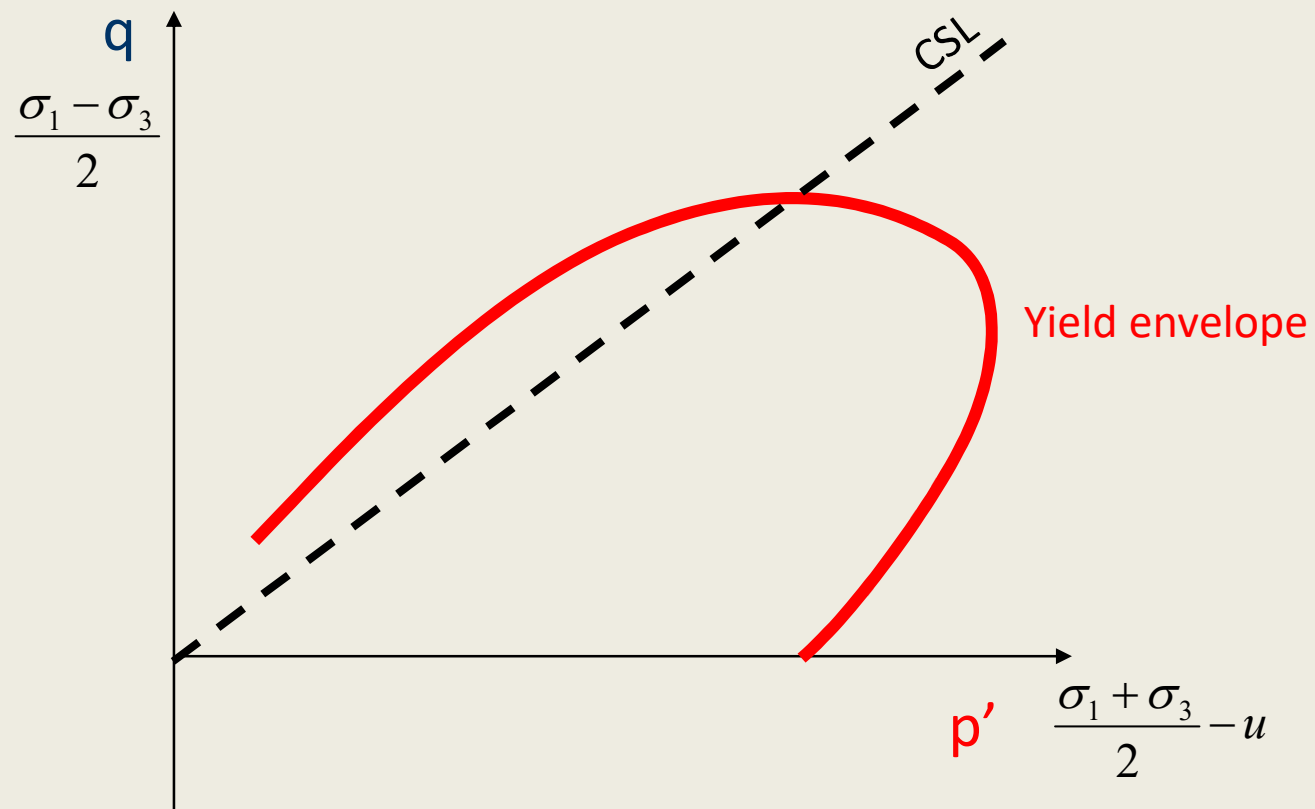
(Roscoe & Burland 1968)

KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

MODEL „MODIFIED CAM-CLAY”

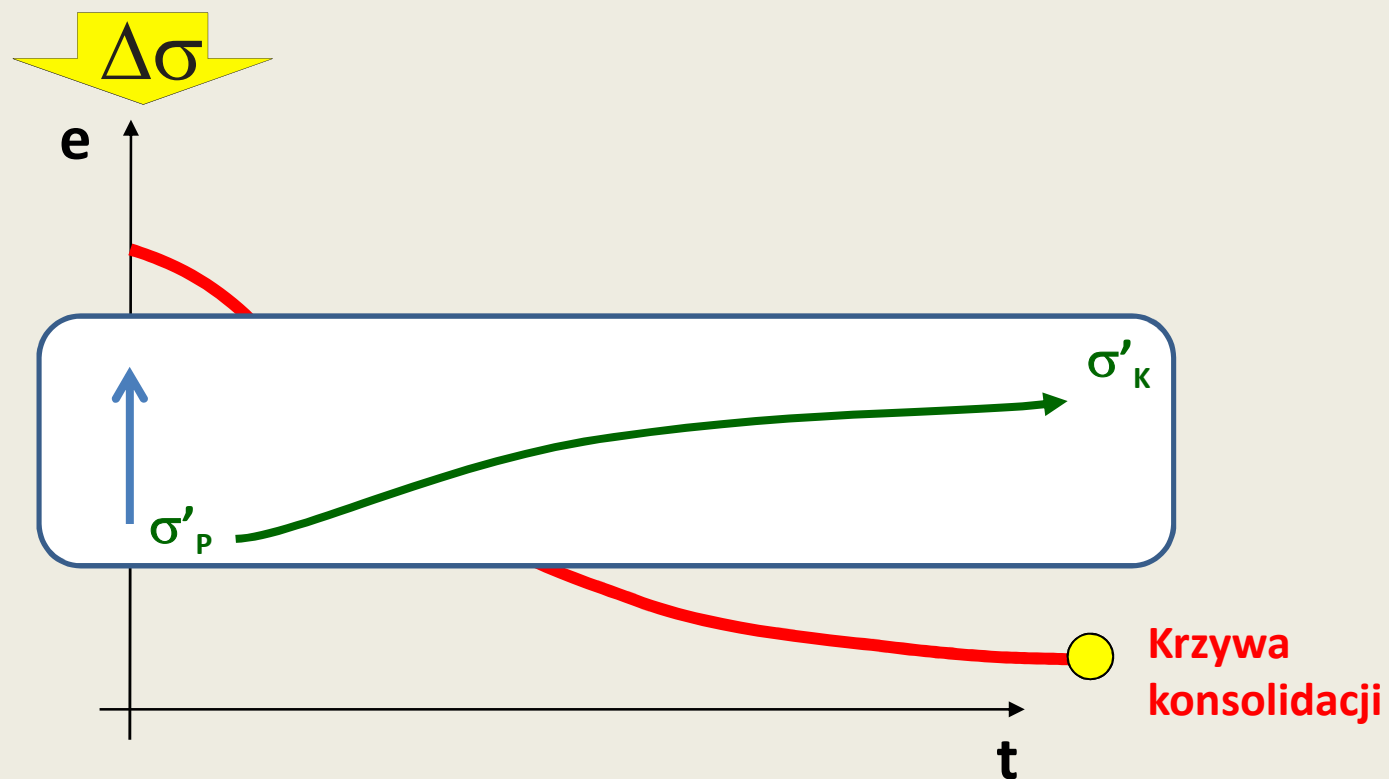
(Roscoe & Burland 1968)

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

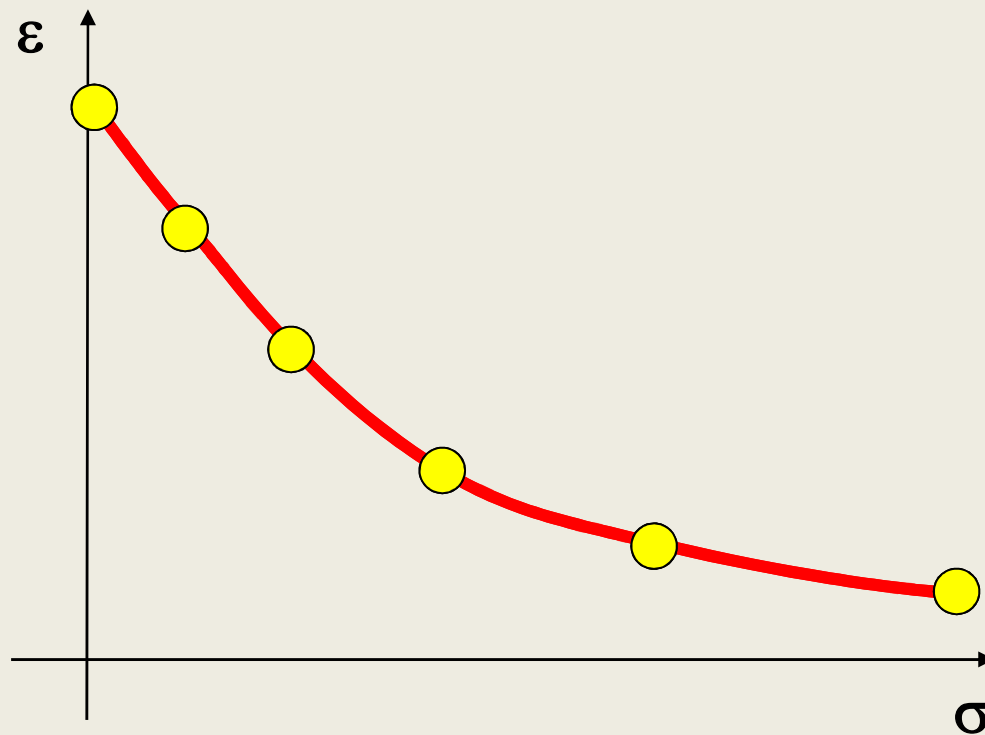
ŚCIŚLIWOŚĆ

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

ŚCIŚLIWOŚĆ

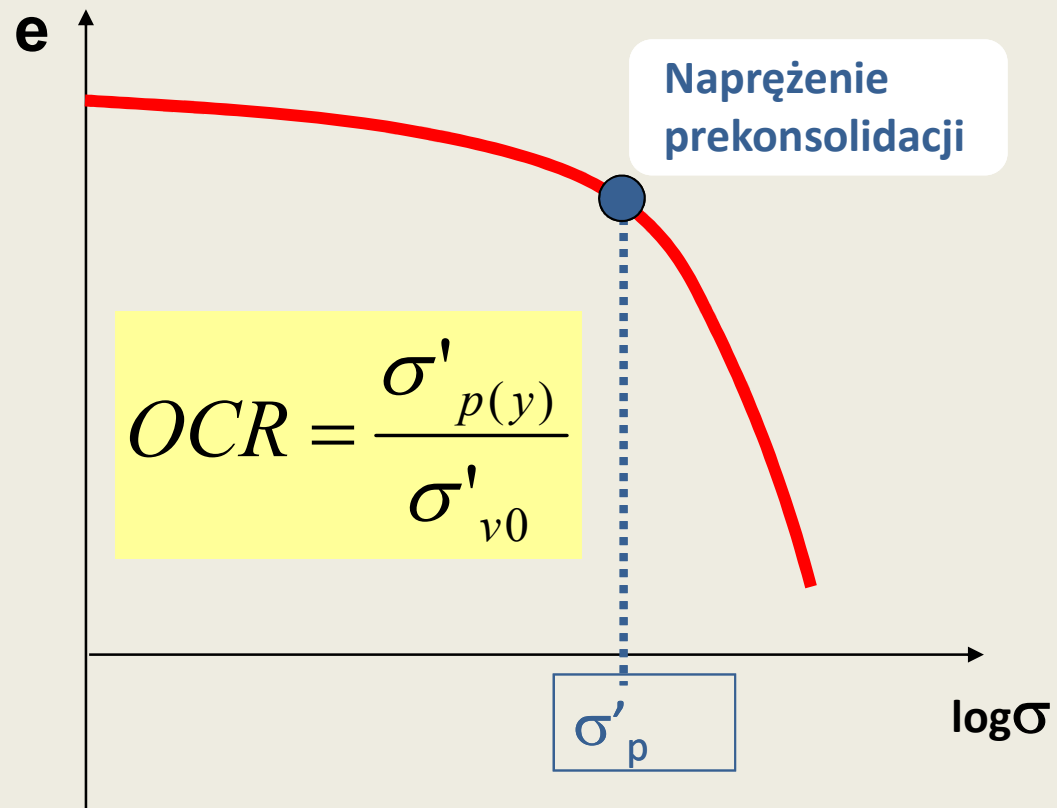

Krzywa
ścisłości

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

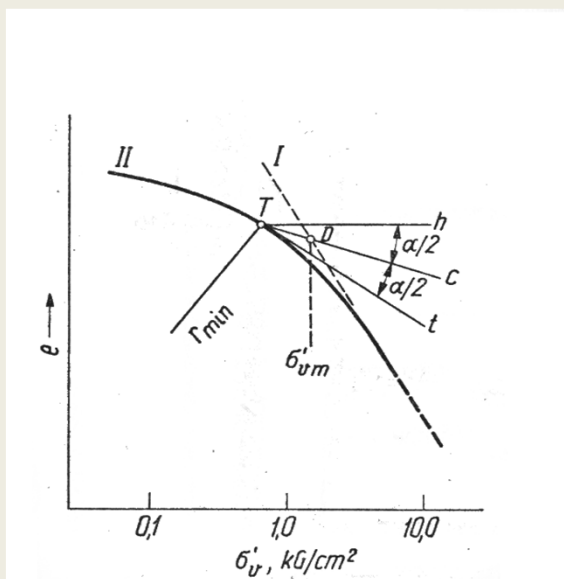
ŚCIŚLIWOŚĆ

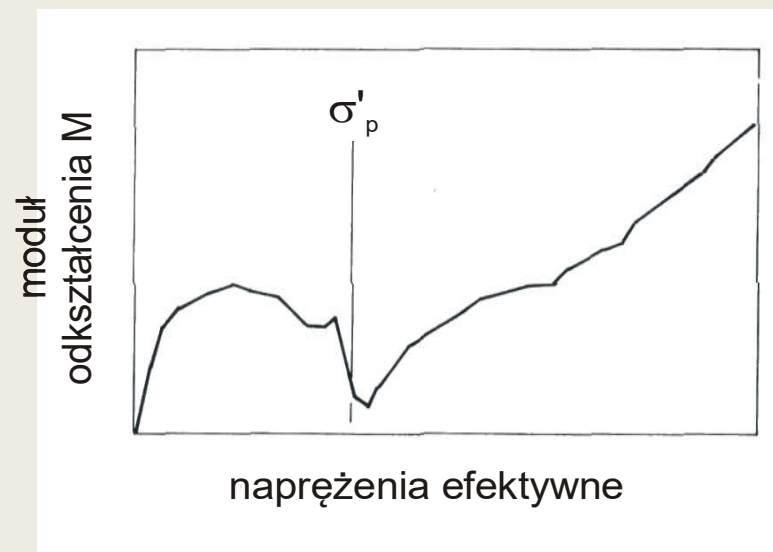
KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

ŚCIŚLIWOŚĆ

Napężenie prekonsolidacji

Casagrande, 1936

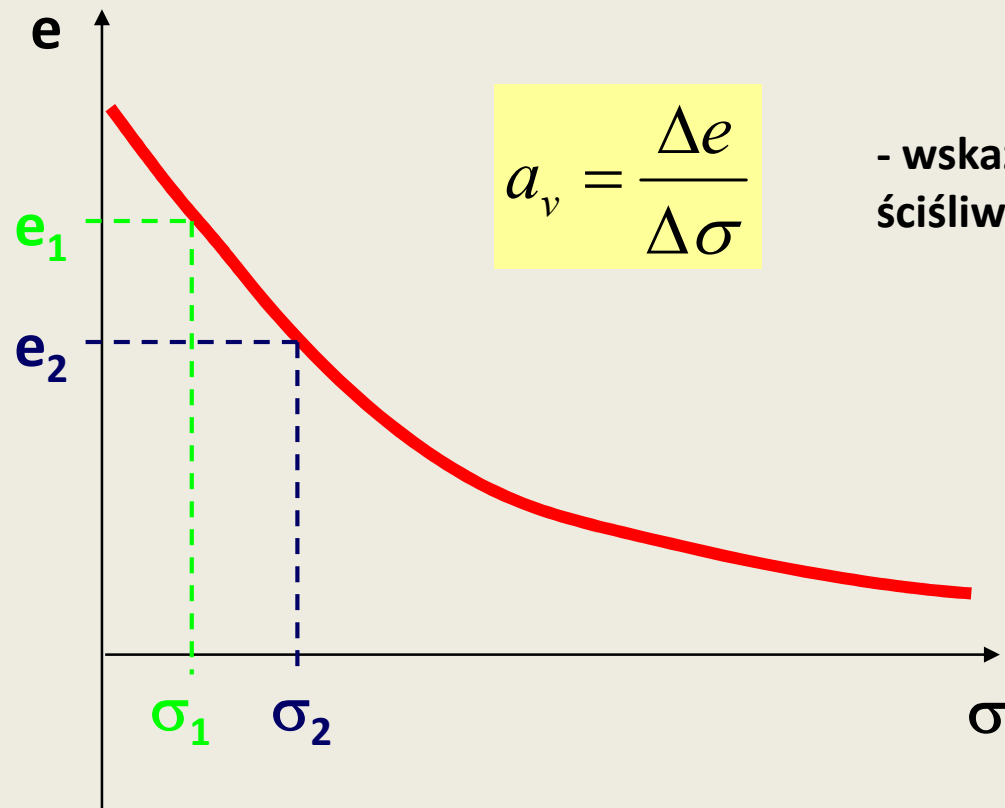

Janbu i inni, 1981

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

ŚCIŚLIWOŚĆ

$$a_v = \frac{\Delta e}{\Delta \sigma}$$

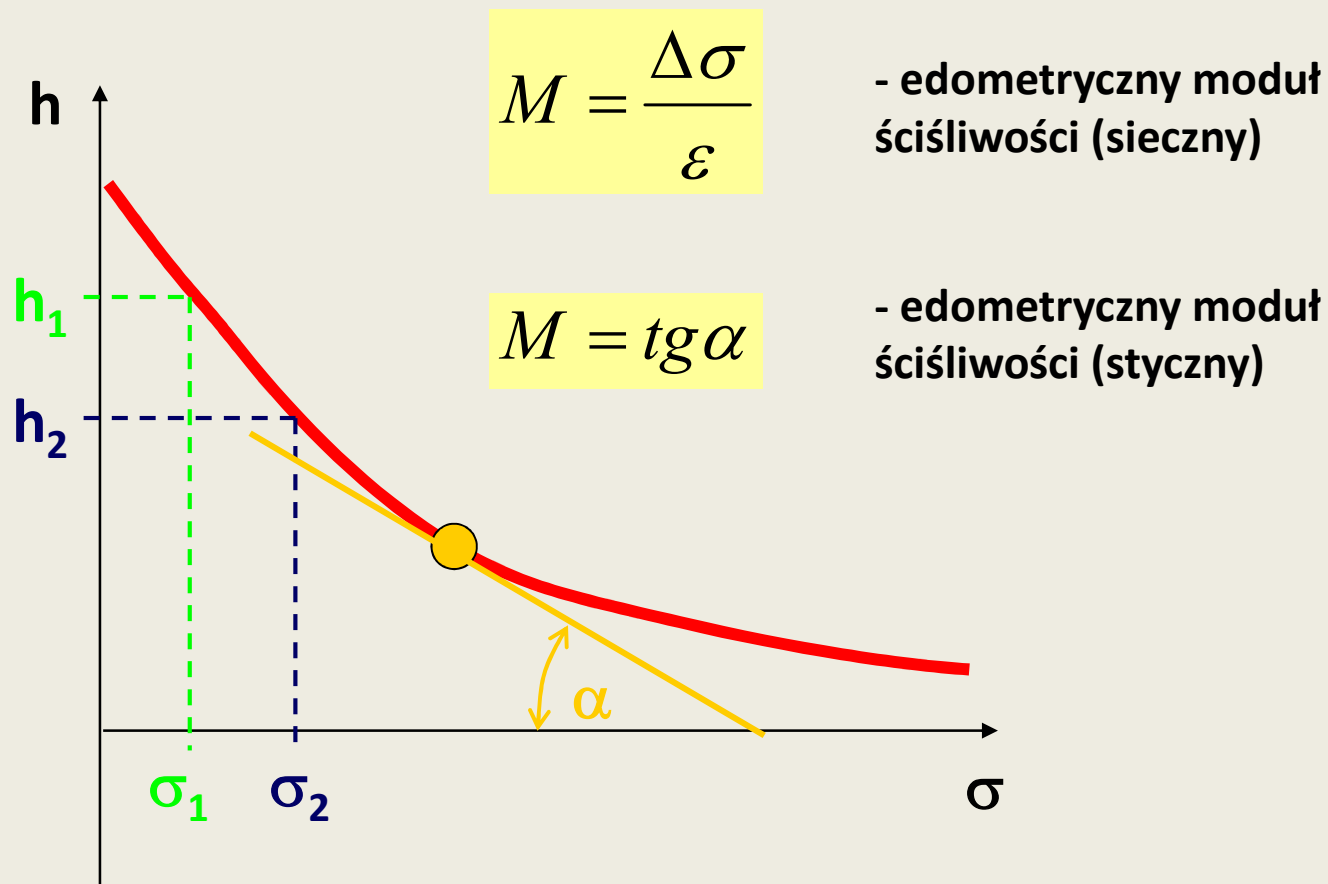
- wskaźnik
ściśliwości

KGI:

STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

ŚCIŚLIWOŚĆ

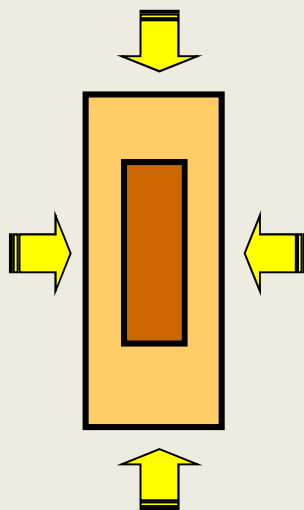

KGI:

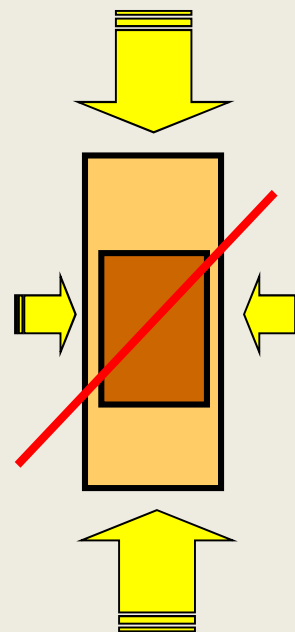
STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

WYTRZYMAŁOŚĆ NA ŚCIANIE

ŚCISKANIE IZOTROPOWE

ŚCISKANIE ANIZOTROPOWE

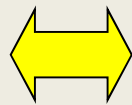
KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

WYTRZYMAŁOŚĆ NA ŚCIANIE

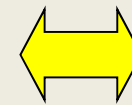
- kryterium Coulomba-Mohra

warunek granicznej wartości naprężeń stycznych

$$|\tau| < \tau_f$$

$$|\tau| = \tau_f$$

$$|\tau| > \tau_f$$

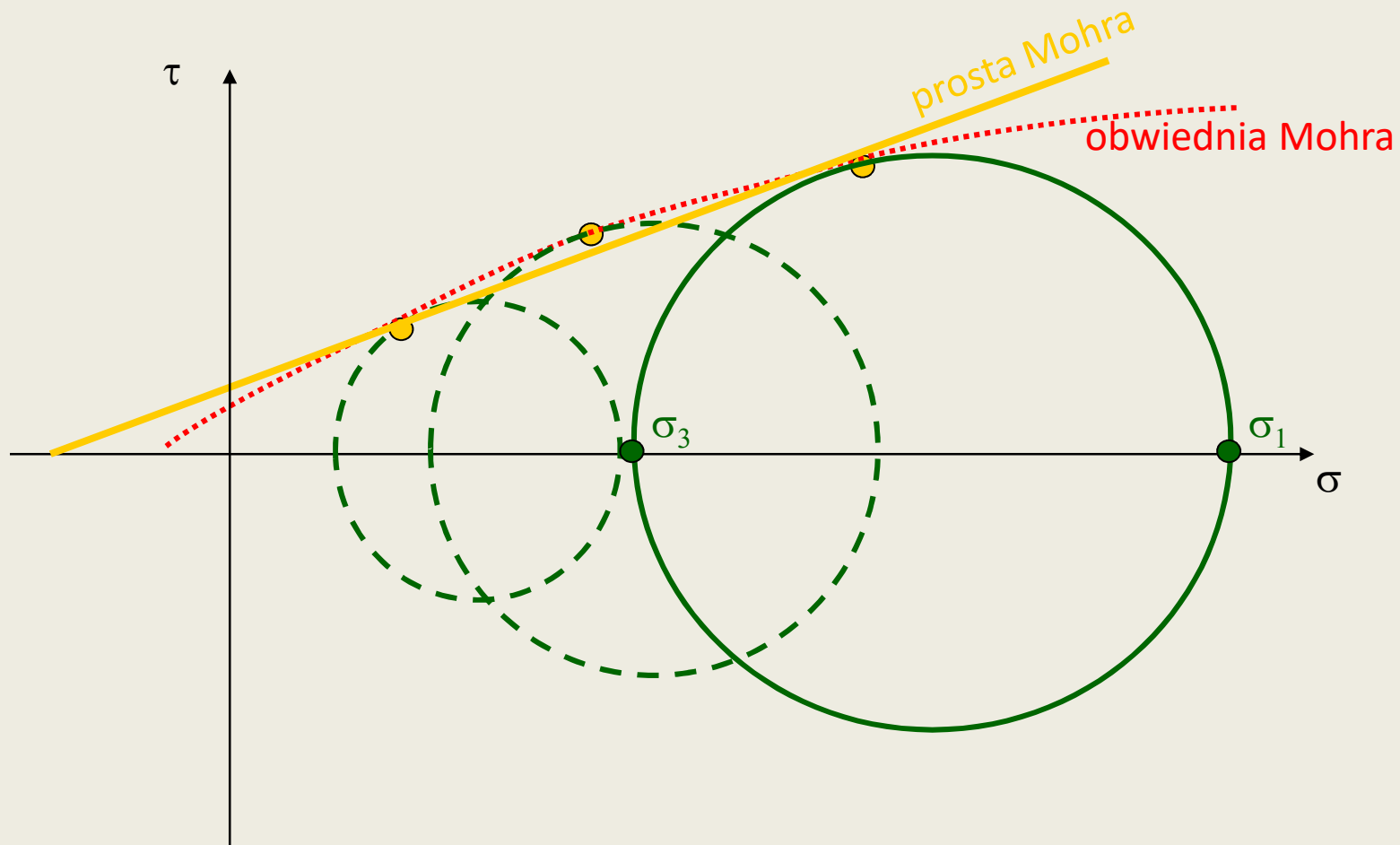

$$|\tau| = f(\sigma_n)$$

$$\tau_f = \sigma_n \operatorname{tg} \phi + c$$

KGI: STAN NAPRĘŻENIA + ODKSZTAŁCENIA

WYTRZYMAŁOŚĆ NA ŚCIANIE

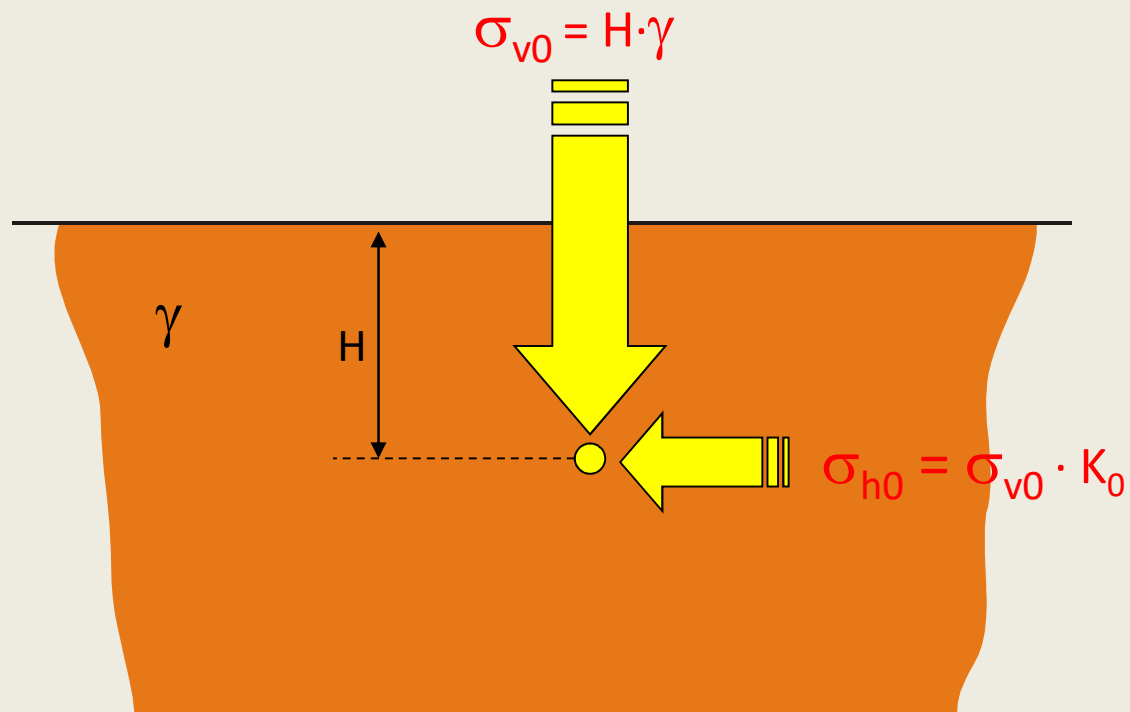

KGI:

NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

PARCIE I ODPÓR GRUNTU

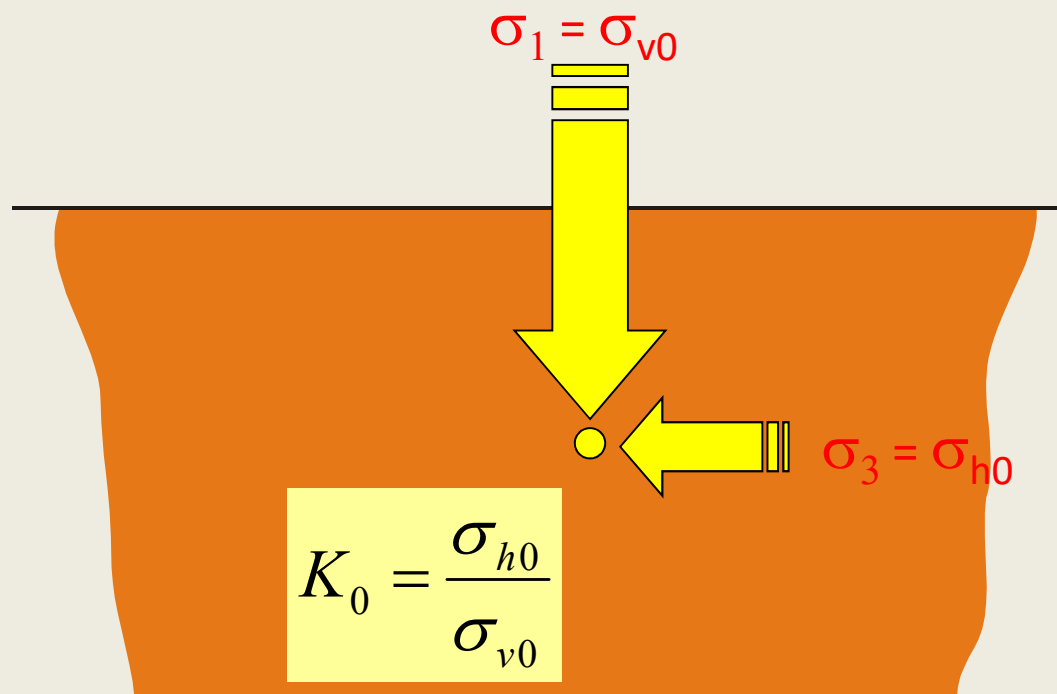
geostatyczny stan naprężenia

KGI: NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

PARCIE I ODPÓR GRUNTU

parcie spoczynkowe

$$K_0 = \left(1 + \frac{2}{3} \sin \phi\right) \left(\frac{1 - \sin \phi}{1 + \sin \phi}\right) \Rightarrow K_0 = (1 - \sin \phi)$$

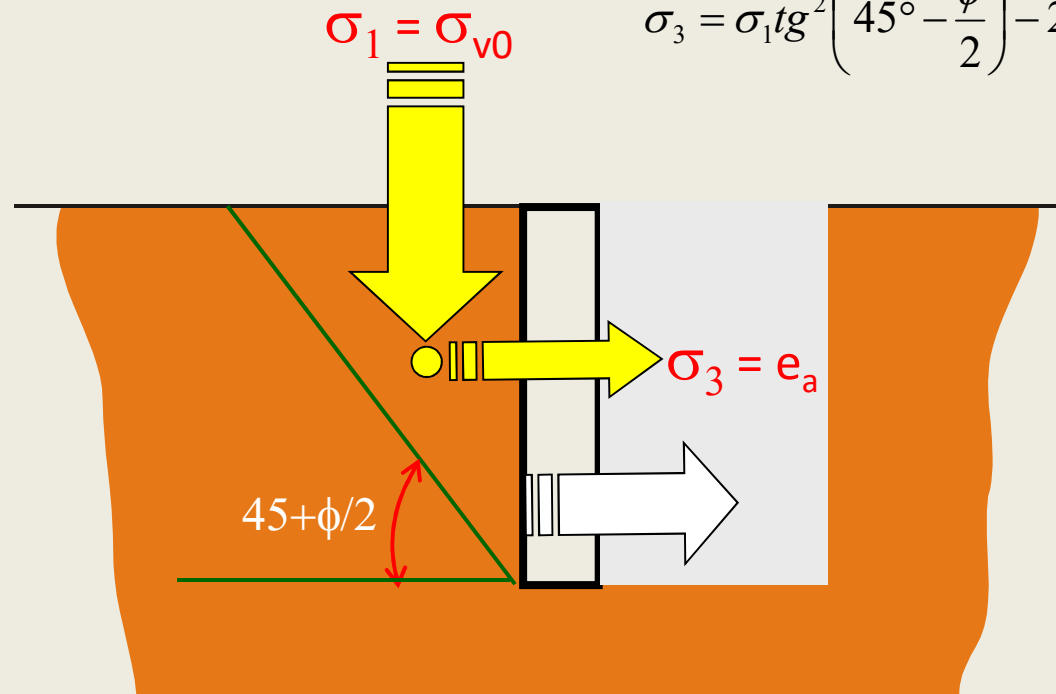
KGI:

NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

PARCIE I ODPÓR GRUNTU

parcie czynne

$$\sigma_3 = \sigma_1 \operatorname{tg}^2 \left(45^\circ - \frac{\phi}{2} \right) - 2c \cdot \operatorname{tg} \left(45^\circ - \frac{\phi}{2} \right)$$

$$e_a = \gamma \cdot H \cdot K_a - 2c \cdot \sqrt{K_a}$$

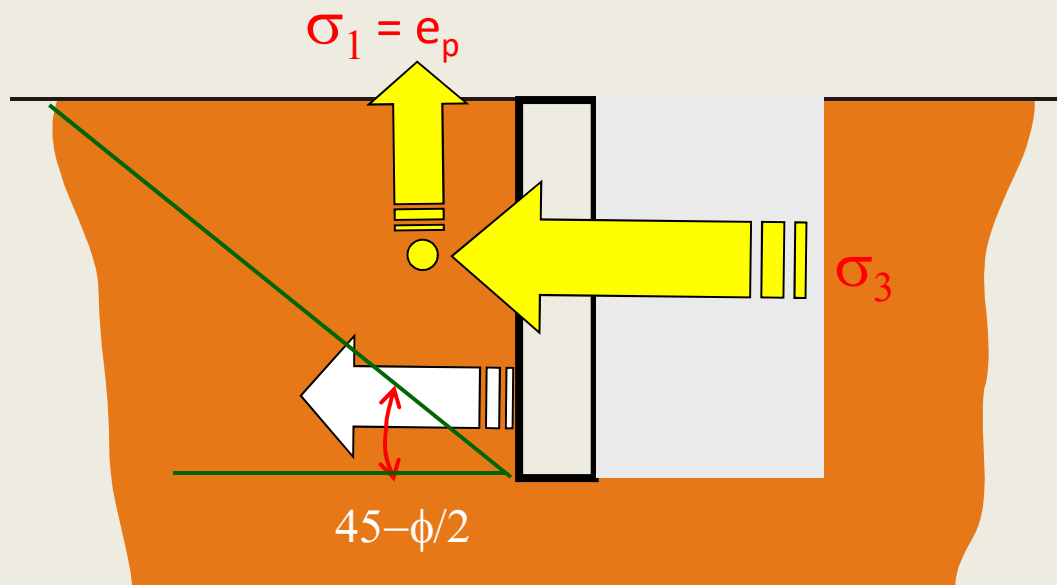
$$E_a = \frac{\gamma \cdot H^2}{2} K_a - 2c \cdot H \cdot \sqrt{K_a}$$

KGI: NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

PARCIE I ODPÓR GRUNTU

parcie bierne

$$\sigma_1 = \sigma_3 \operatorname{tg}^2\left(45^\circ + \frac{\phi}{2}\right) + 2c \cdot \operatorname{tg}\left(45^\circ + \frac{\phi}{2}\right)$$

$$e_p = \gamma \cdot H \cdot K_p + 2c \cdot \sqrt{K_p}$$

$$E_p = \frac{\gamma \cdot H^2}{2} K_p + 2c \cdot H \cdot \sqrt{K_p}$$

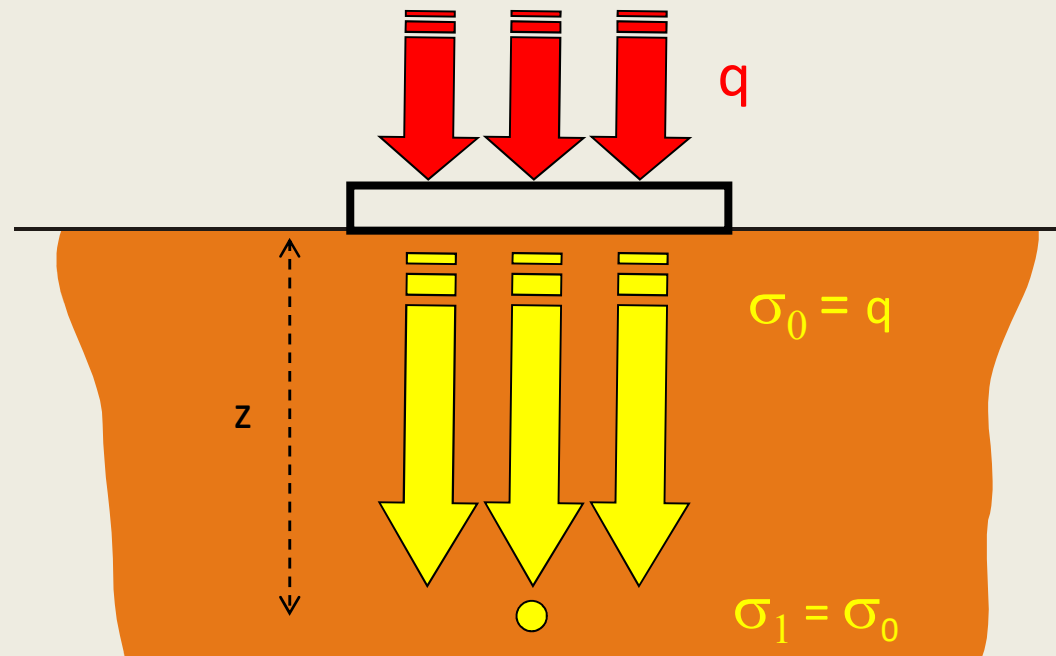

KGI:

NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza Winklera

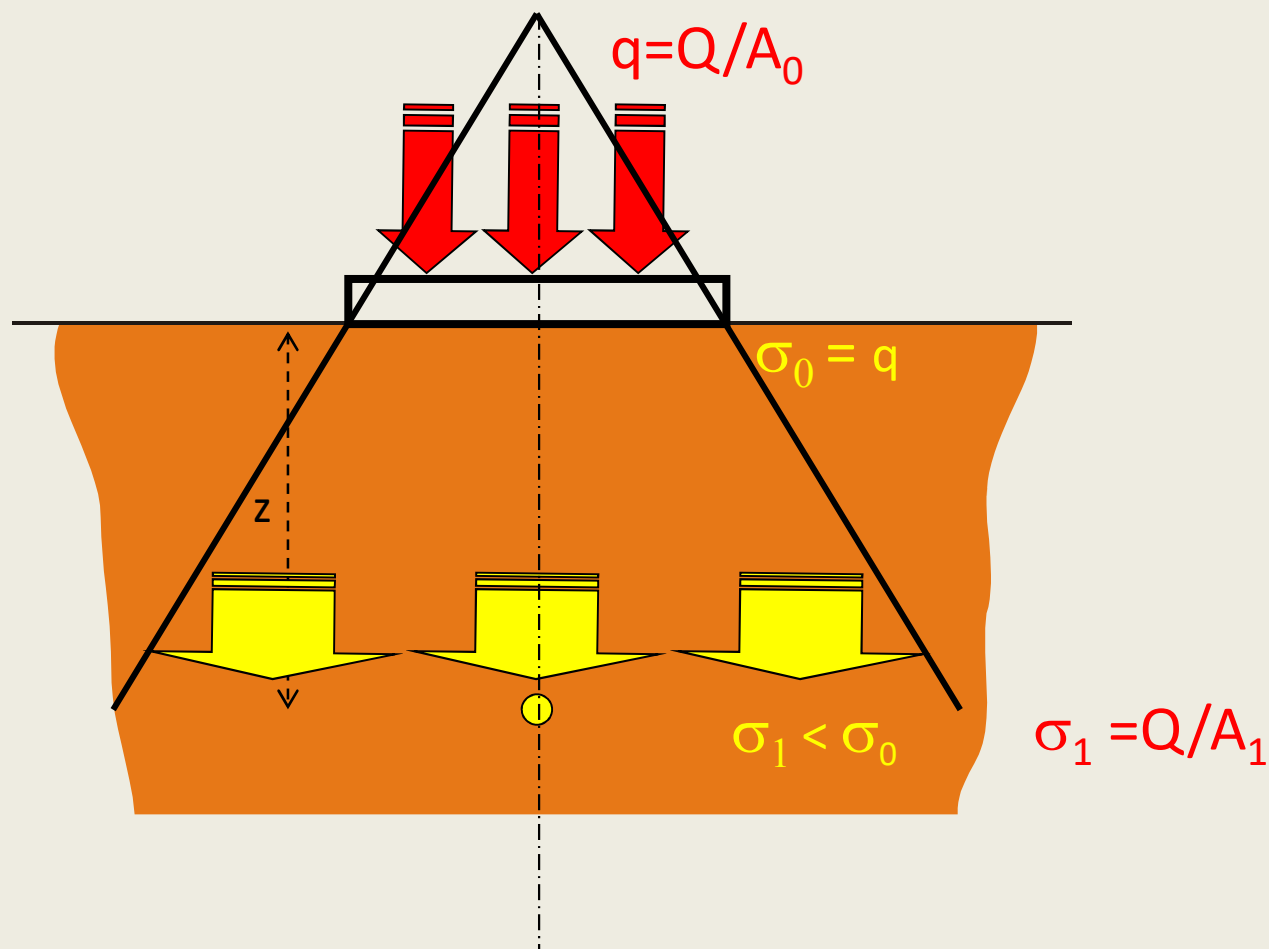

KGI:

NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza rozkładu
równomiernego

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza
Boussinesqua

- podłoże jest półprzestrzenią
- grunt jest izotropowy i nieważki
- grunt zachowuje się jak ciało sprężyste
- obowiązuje zasada superpozycji obciążeń
- sposób przyłożenia obciążenia wpływa na rozkład naprężeń tylko w bliskim sąsiedztwie

KGI:

NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

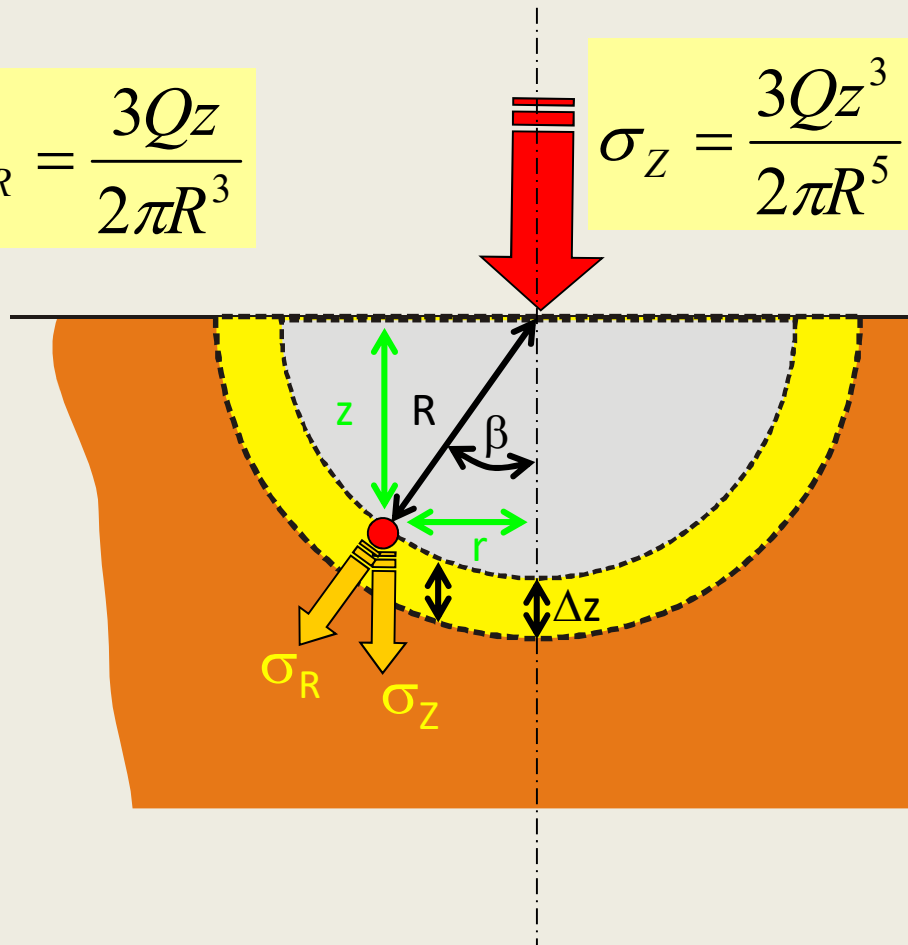
ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza
Boussinesqua

$$\sigma_R = \frac{3Qz}{2\pi R^3}$$

$$\sigma_z = \frac{3Qz^3}{2\pi R^5}$$

$$= \frac{3Q}{2\pi z^2 \left(1 + \left(\frac{r}{z} \right)^2 \right)^{\frac{5}{2}}}$$

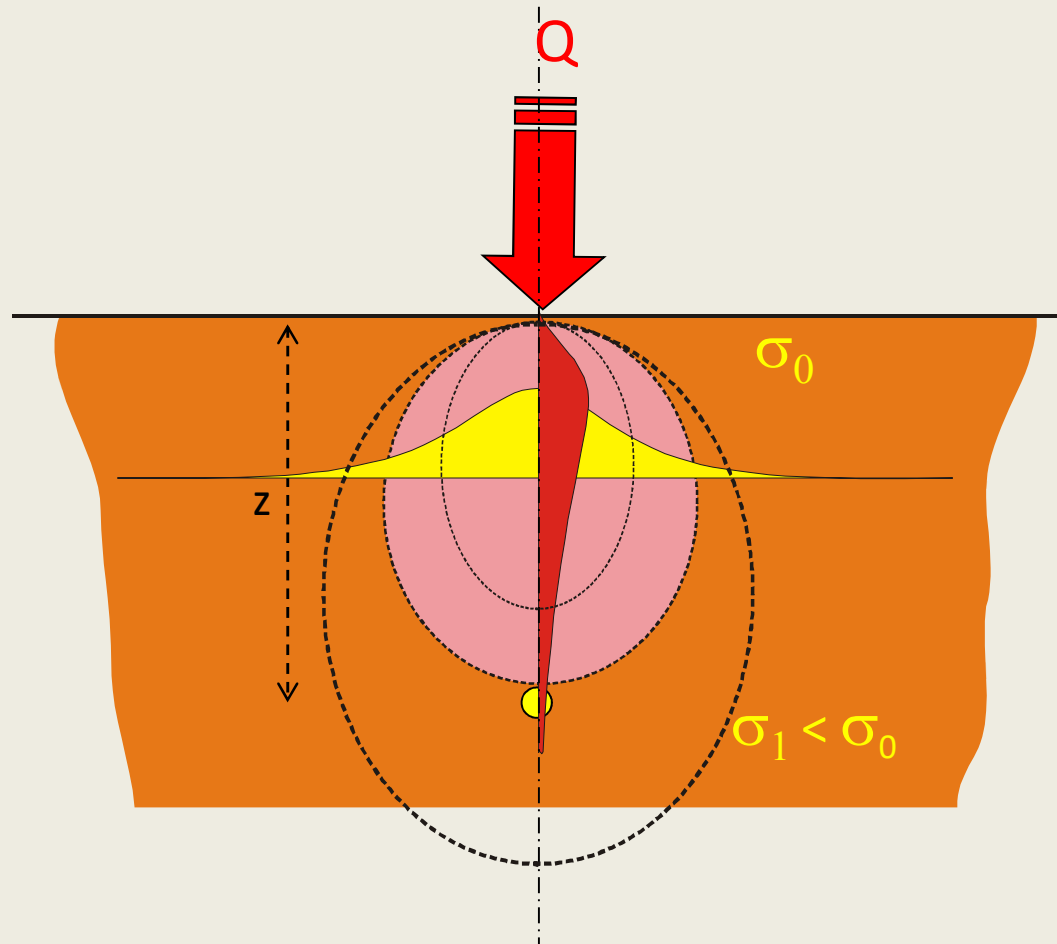

$$\sigma_z = \frac{QK_r}{z^2}$$

KGI: NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza
Boussinesqua

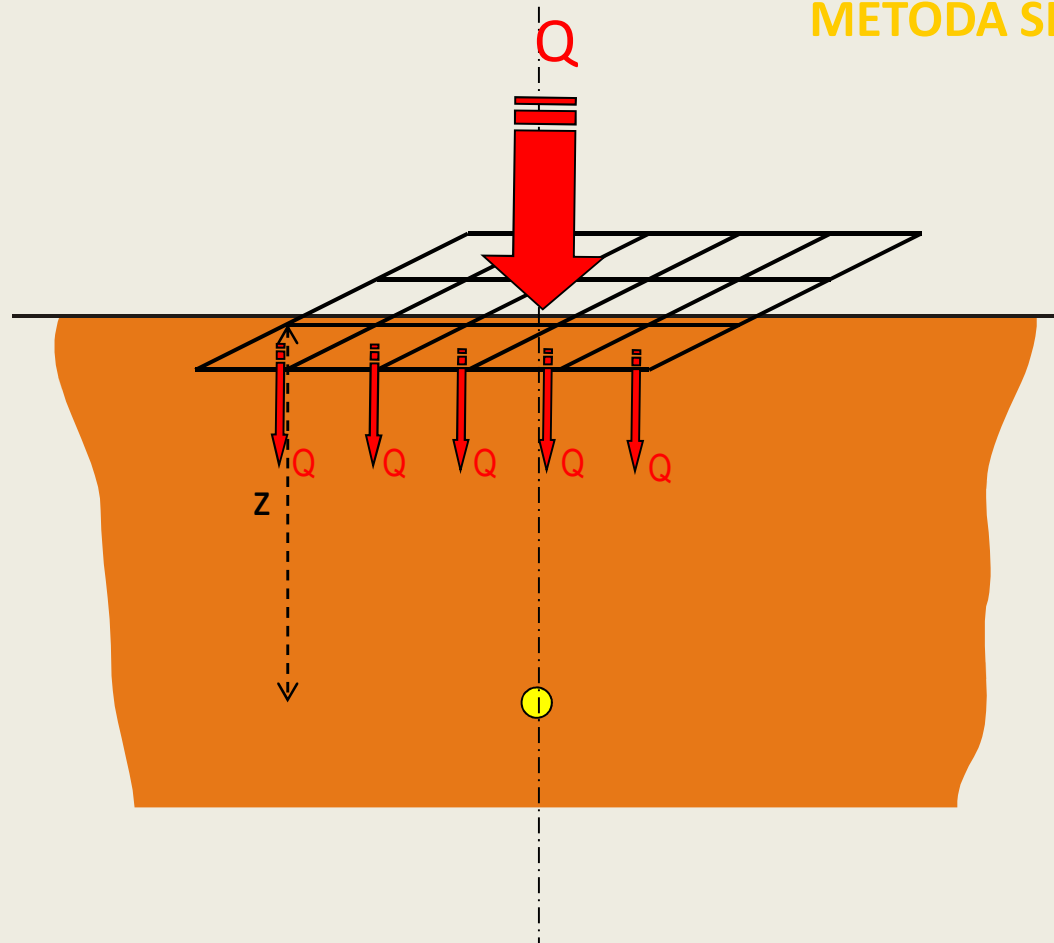

KGI: NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza
Boussinesqua

METODA SIŁ SKUPIONYCH

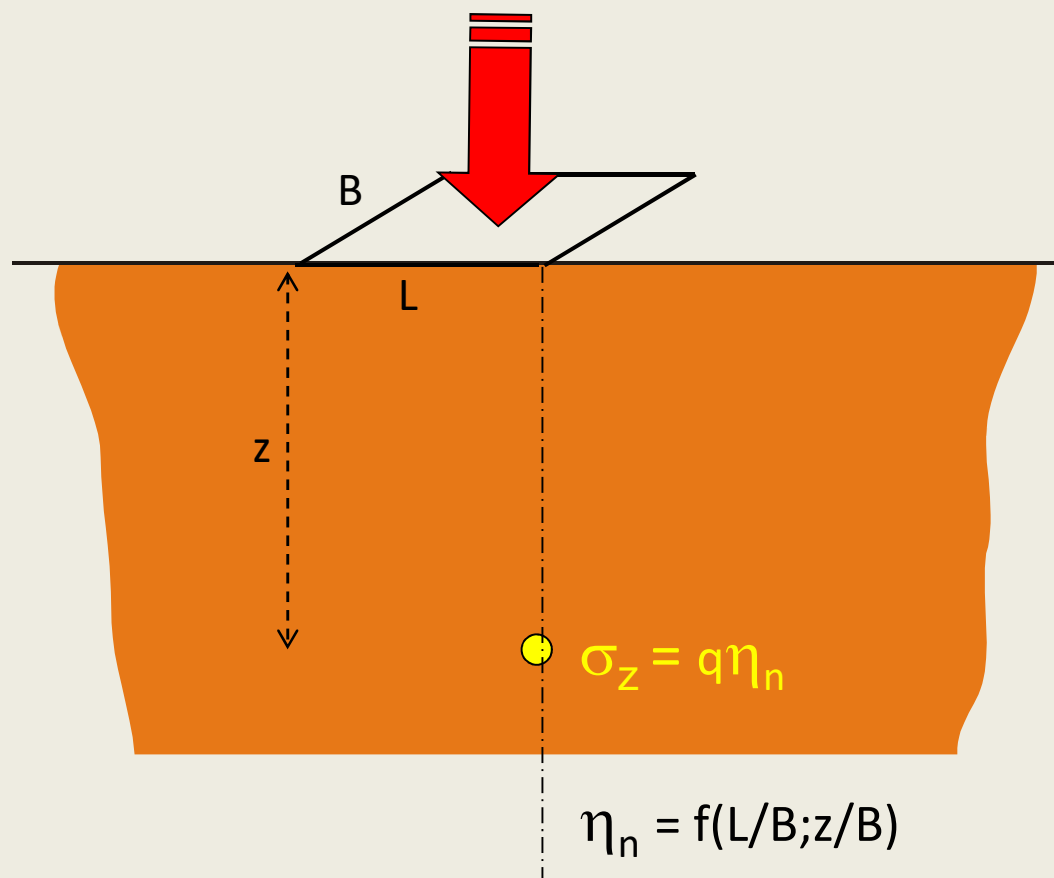
KGI: NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza
Boussinesqua

$$q = Q / (BL)$$

METODA PUNKTÓW NAROŻNYCH

KGI:

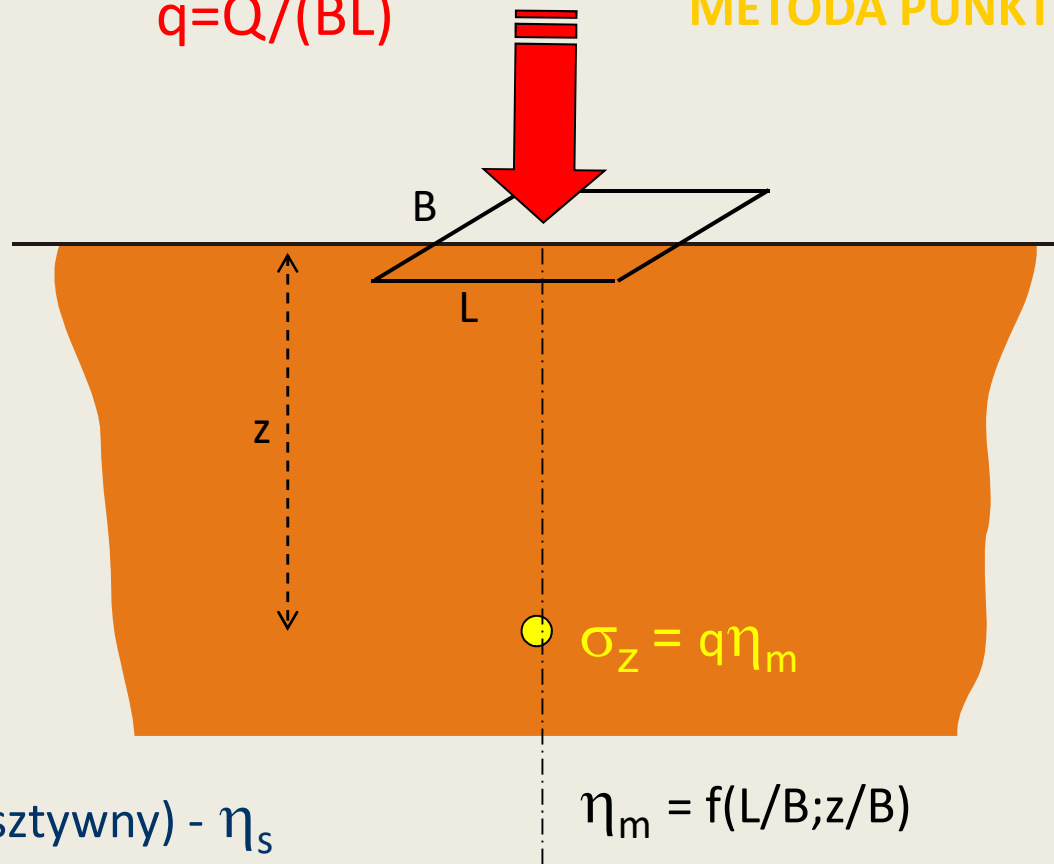
NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza
Boussinesqua

$$q = Q / (BL)$$

METODA PUNKTU ŚRODKOWEGO

(fundament sztywny) - η_s

$$\eta_m = f(L/B; z/B)$$

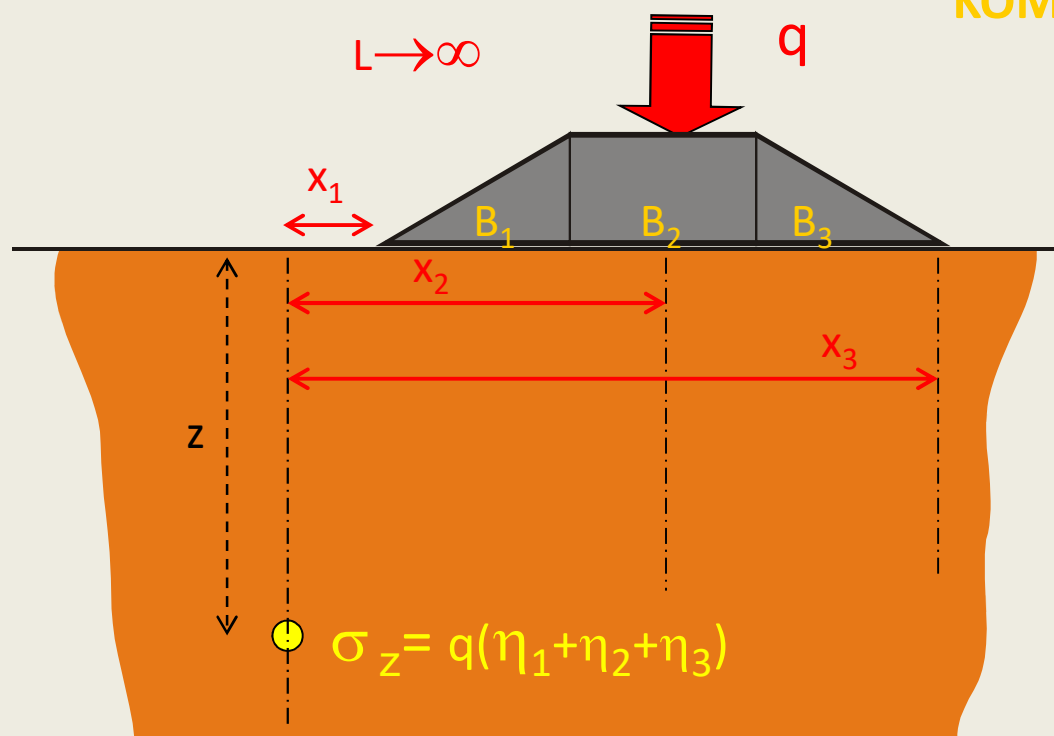

KGI: NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ DODATKOWYCH

hipoteza
Boussinesqua

OBCIĄŻENIE PASMOWE
KOMBINOWANE

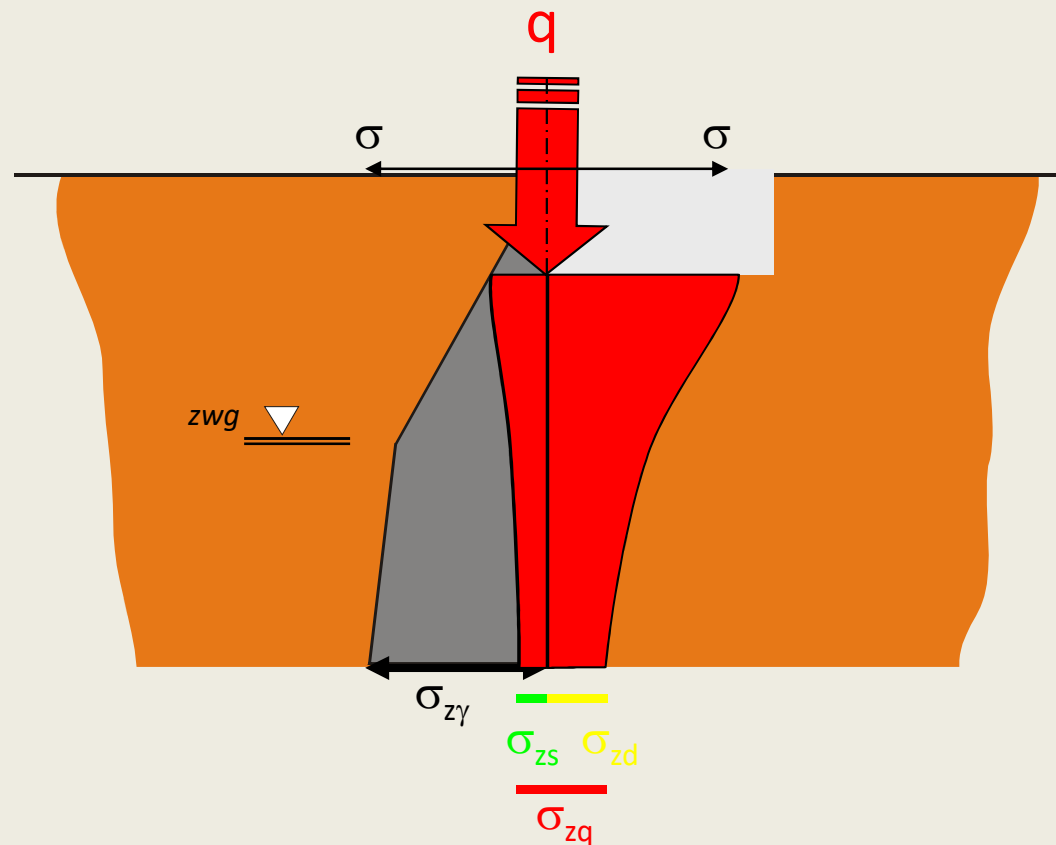

KGI:

NAPRĘŻENIA GEOSTATYCZNE I DODATKOWE

ROZKŁAD NAPRĘŻEŃ POD FUNDAMENTEM

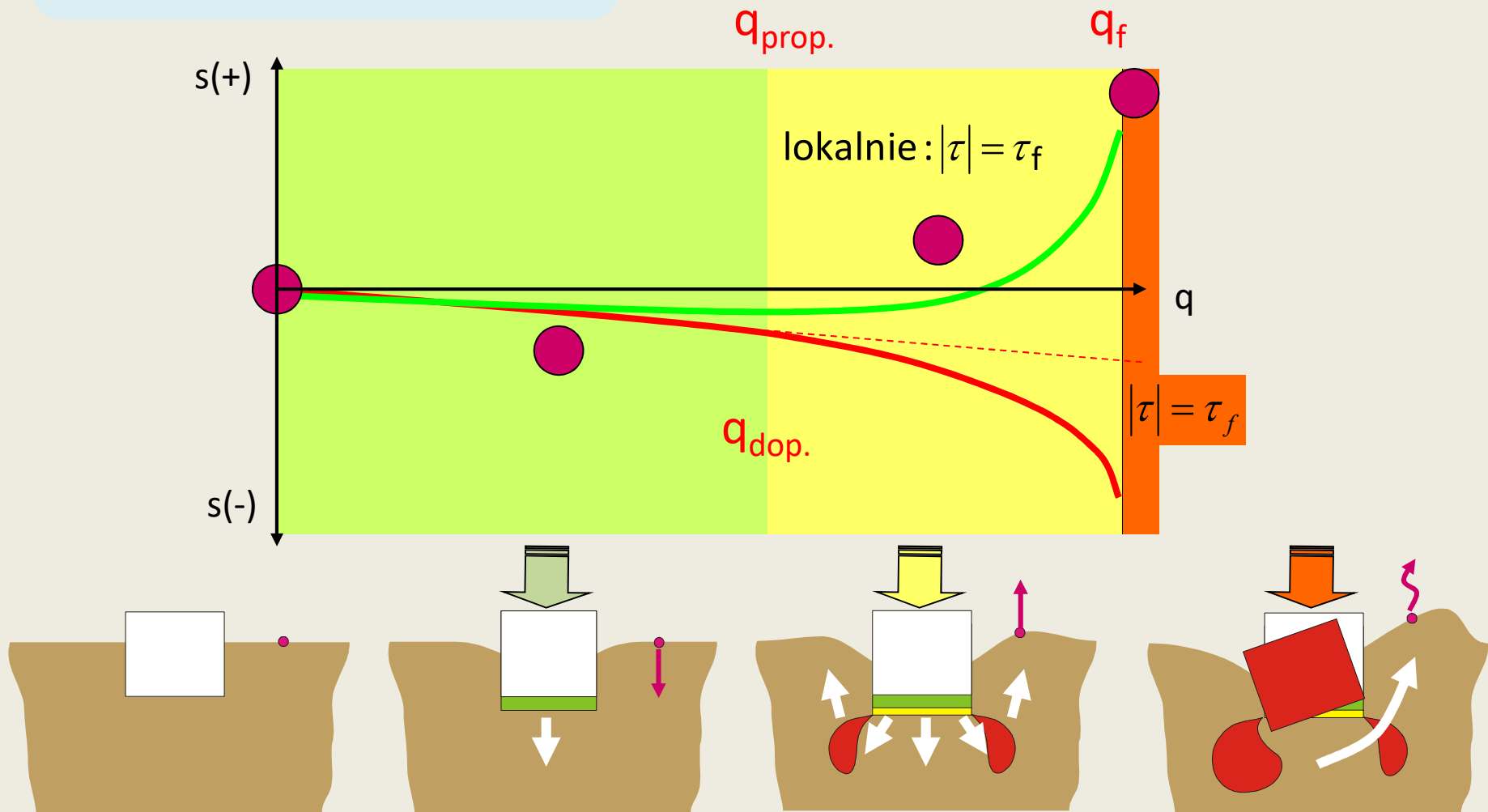
hipoteza
Boussinesqua

KGI:

NOŚNOŚĆ PODŁOŻA

REAKCJA PODŁOŻA NA OBCIĄŻENIE

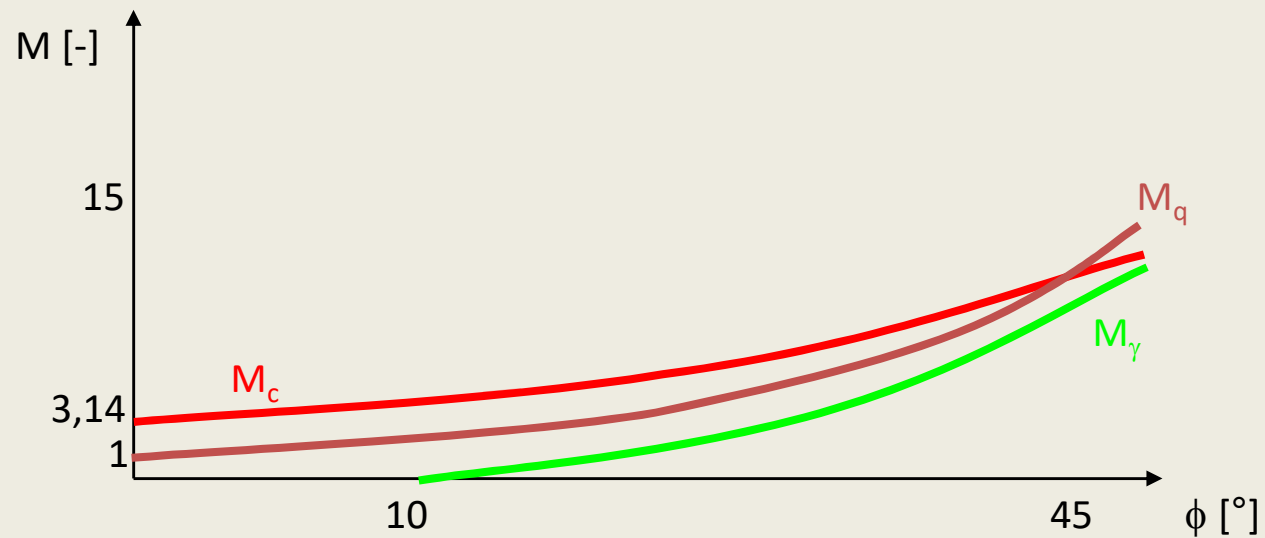

KGI: NOŚNOŚĆ PODŁOŻA

NAPRĘŻENIA KRYTYCZNE

$$q_{kr} = cM_c + \gamma_D DM_q \quad (Maag)$$

$$q_{kr} = cM_c + \gamma_D DM_q + \gamma_B BM_\gamma \quad (Masłow)$$

KGI: NOŚNOŚĆ PODŁOŻA

NAPRĘŻENIA GRANICZNE

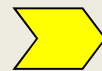
$$\frac{\partial \sigma_z}{\partial z} + \frac{\partial \tau_{xz}}{\partial x} = \gamma$$

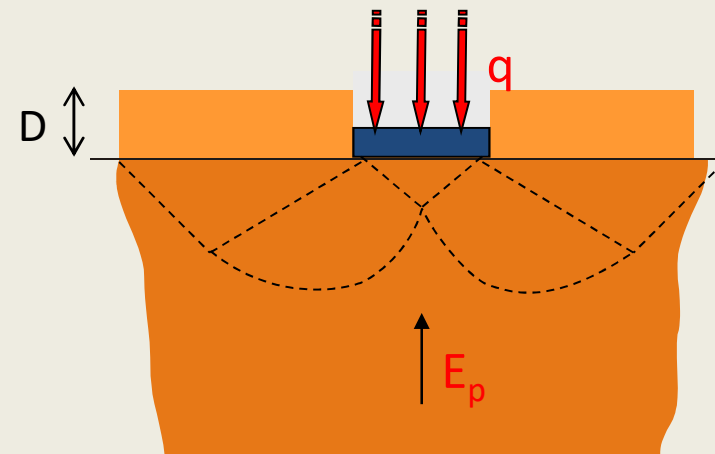
$$\frac{\partial \sigma_x}{\partial x} + \frac{\partial \tau_{xz}}{\partial z} = 0$$

$$\frac{(\sigma_z - \sigma_x)^2 + 4\tau_{xz}^2}{(\sigma_z + \sigma_x + 2c \cot \phi)^2} = \sin^2 \phi$$

(Terzaghi)

$$q_f = cN_c + \gamma DN_q + 0,5\gamma BN_\gamma$$

$$q_f = \left(1 + 0,3 \frac{B}{L}\right) cN_c + \gamma DN_q + \left(1 - 0,2 \frac{B}{L}\right) 0,5\gamma BN_\gamma$$

KGI:

BADANIA GEOTECHNICZNE

BADANIA LABORATORYJNE

- *znane warunki brzegowe,*
- *kontrola ścieżki $\sigma - \varepsilon$,*
- *kontrola właściwości fizycznych,*
- *mała objętość gruntu,*
- *problem jakości próbki,*
- *zmiana stanu naprężenia.*

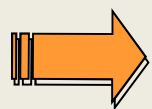
BADANIA IN SITU

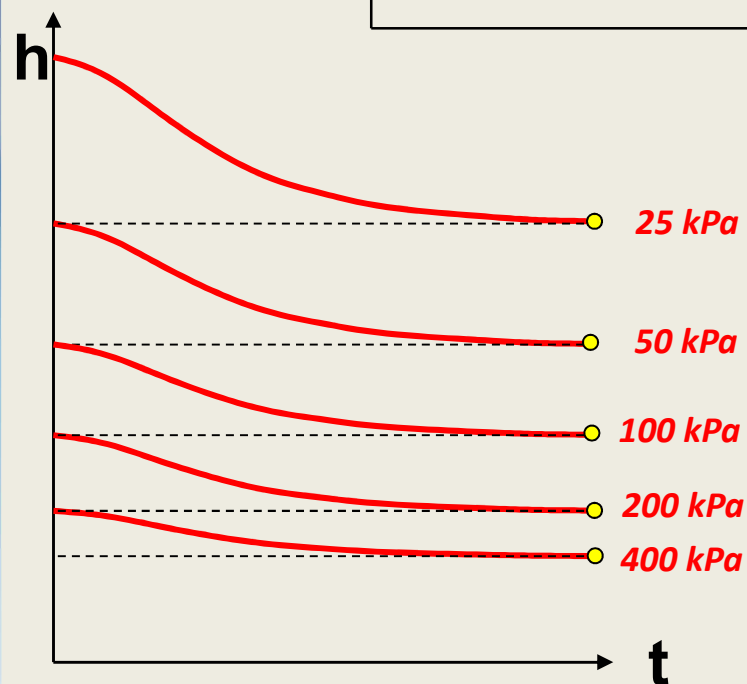
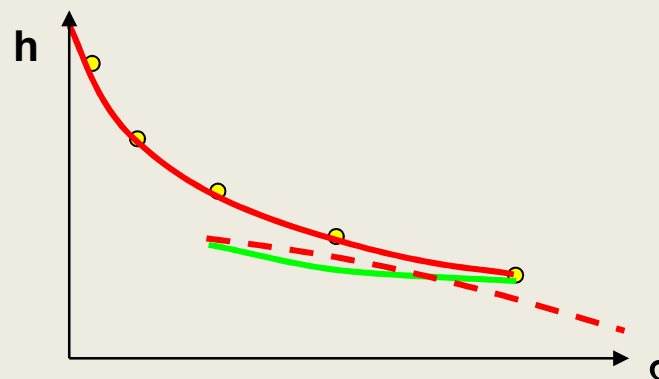
- *nieznane warunki brzegowe,*
- *brak pełnej kontroli ścieżki $\sigma - \varepsilon$,*
- *nieznane właściwości fizyczne,*
- *duża objętość gruntu,*
- *badanie gruntu „in statu nascendi”*
- *możliwość powtórzeń.*

BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

ANALIZA ŚCISLIWOŚCI

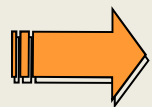

Edometr IL

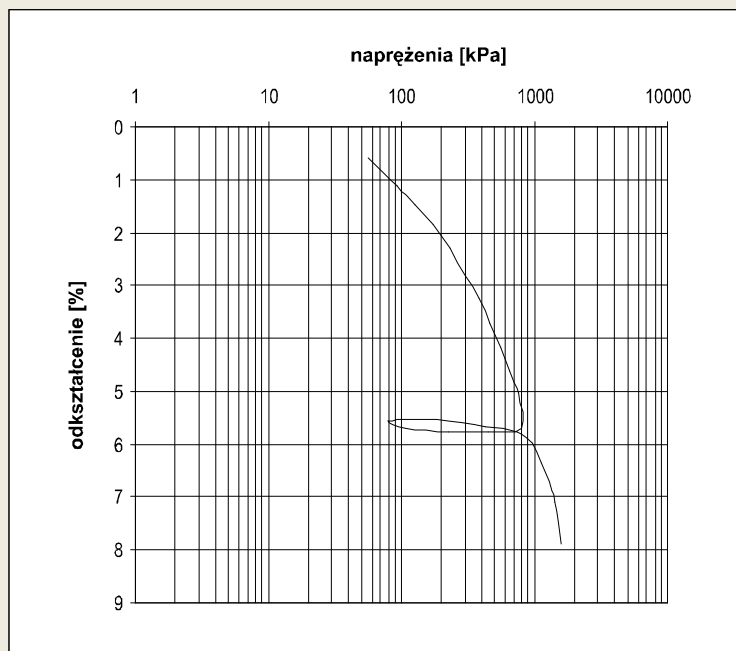

BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

ANALIZA ŚCIŚLIWOŚCI

Edometr CRS

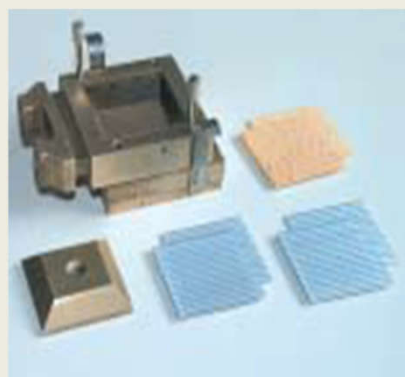
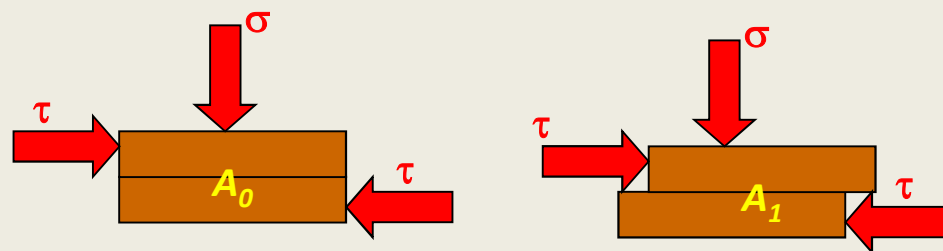

BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

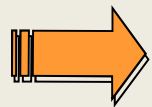
ANALIZA WYTRZYMAŁOŚCI NA ŚCINANIE

 Aparat bezpośredniego ścinania (skrzynkowy)

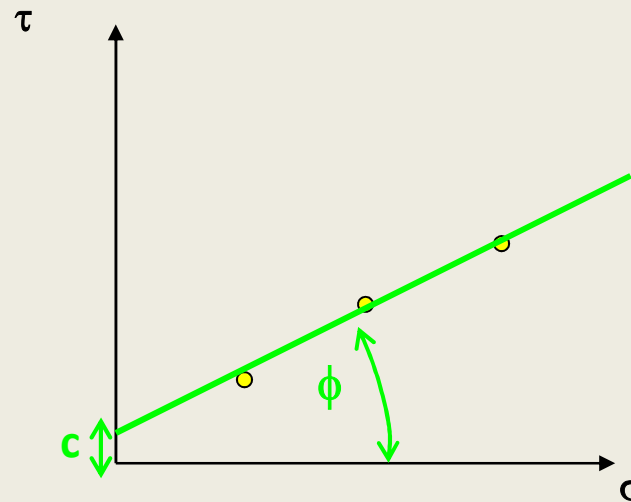
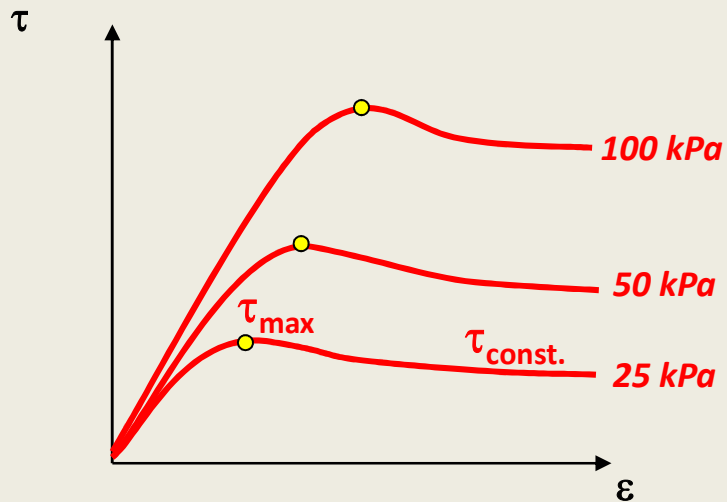

BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

ANALIZA WYTRZYMAŁOŚCI NA ŚCINANIE

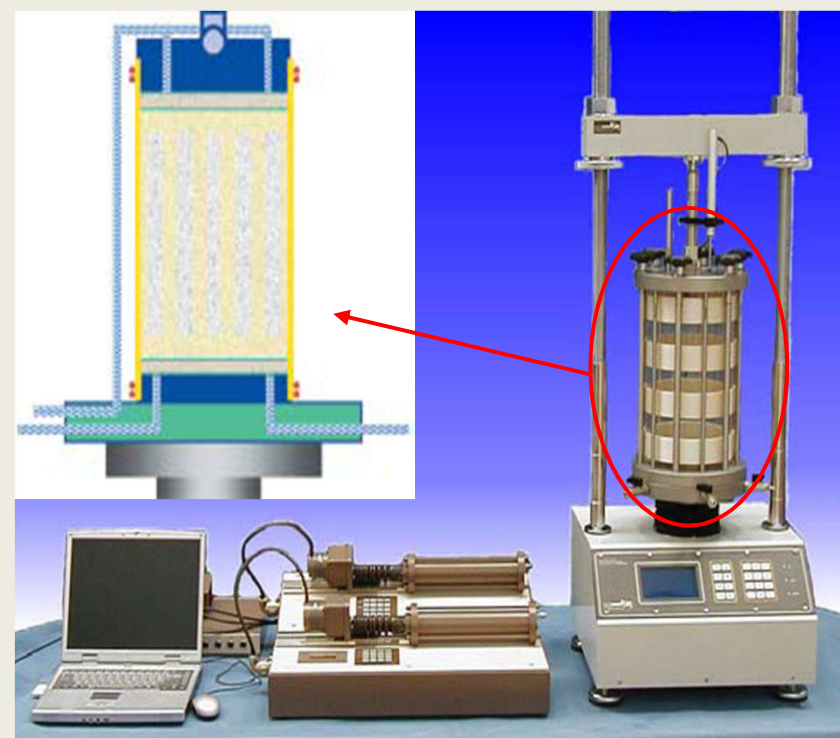
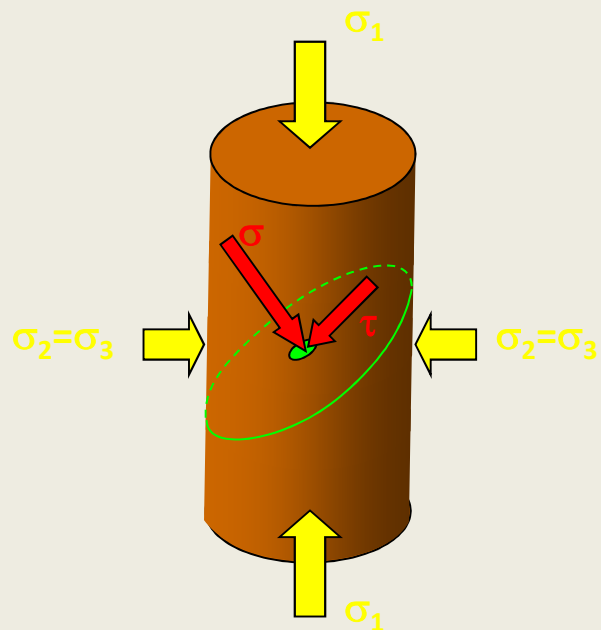
Aparat bezpośredniego ścinania (skrzynkowy)

BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

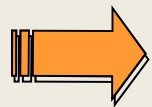
ANALIZA WYTRZYMAŁOŚCI NA ŚCINANIE

➔ *Aparat trójosiowego ściskania*

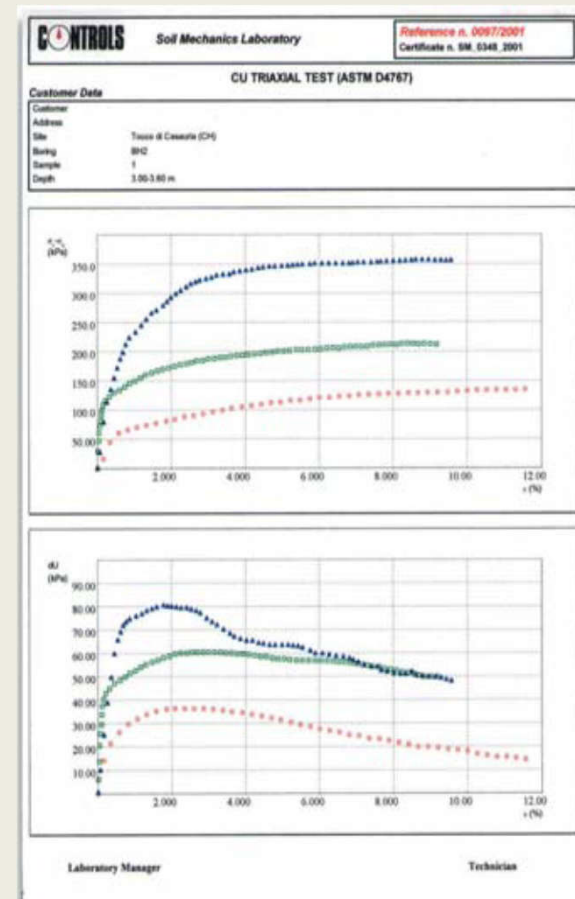
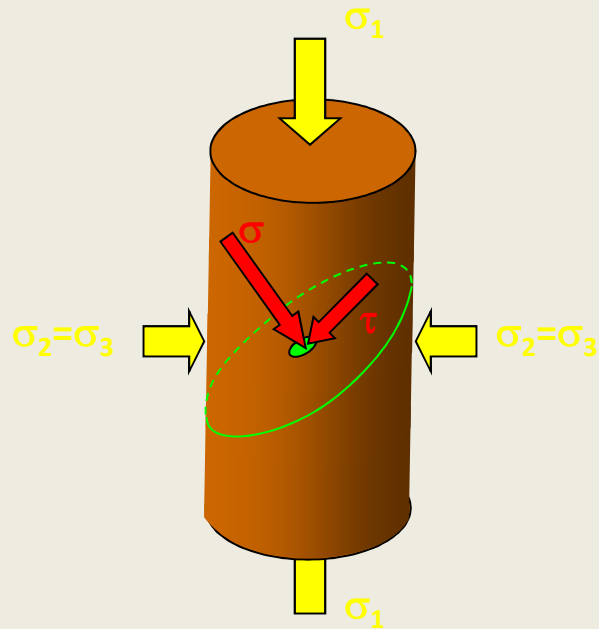

BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

ANALIZA WYTRZYMAŁOŚCI NA ŚCINANIE

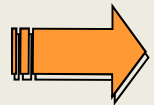

Aparat trójosiowego ściskania

BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

ANALIZA WYTRZYMAŁOŚCI NA ŚCINANIE

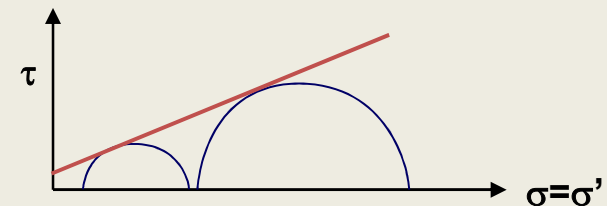
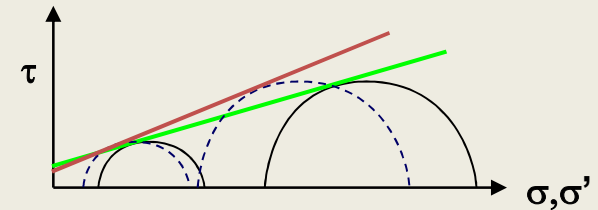
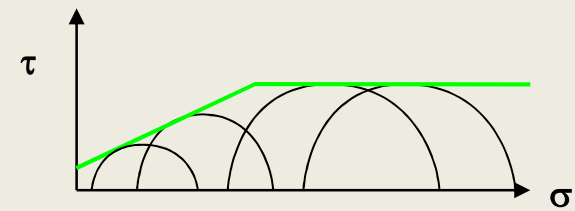
Aparat trójosiowego ściskania

Metody przeprowadzania badania:

- UU (ϕ_u, c_u)

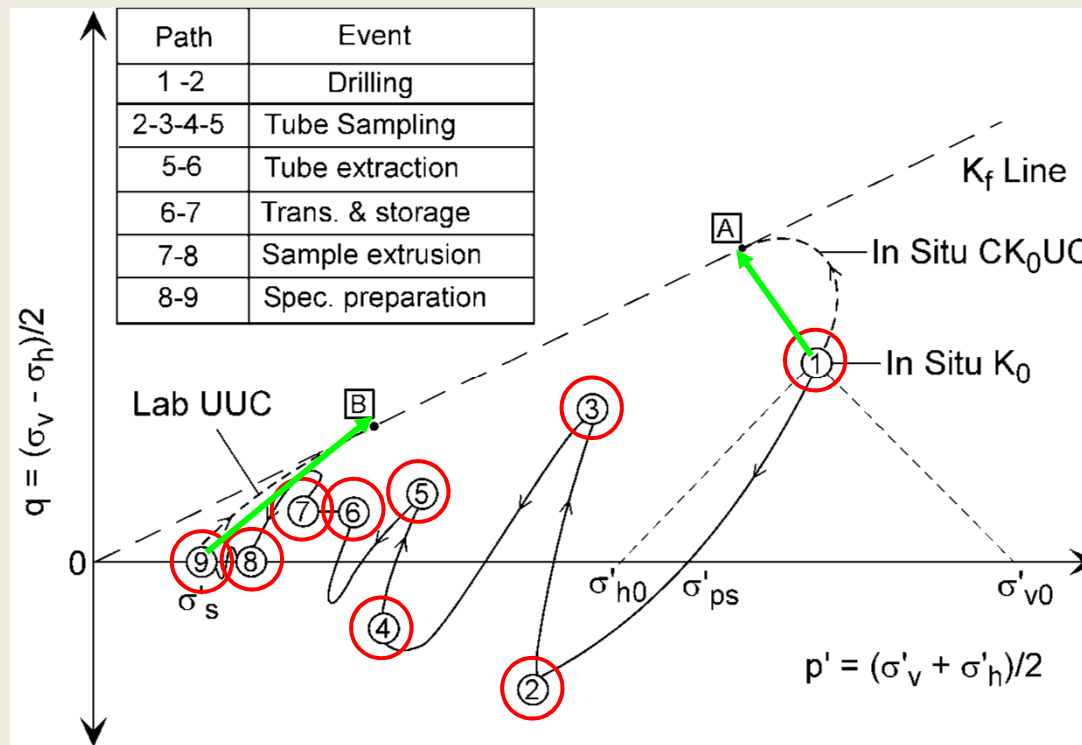
- CIU, CAU ($\phi_u < \phi, c_u > c'$)

- CID, CAD ($\phi_u, c_u = \phi'_u, c'_u$)

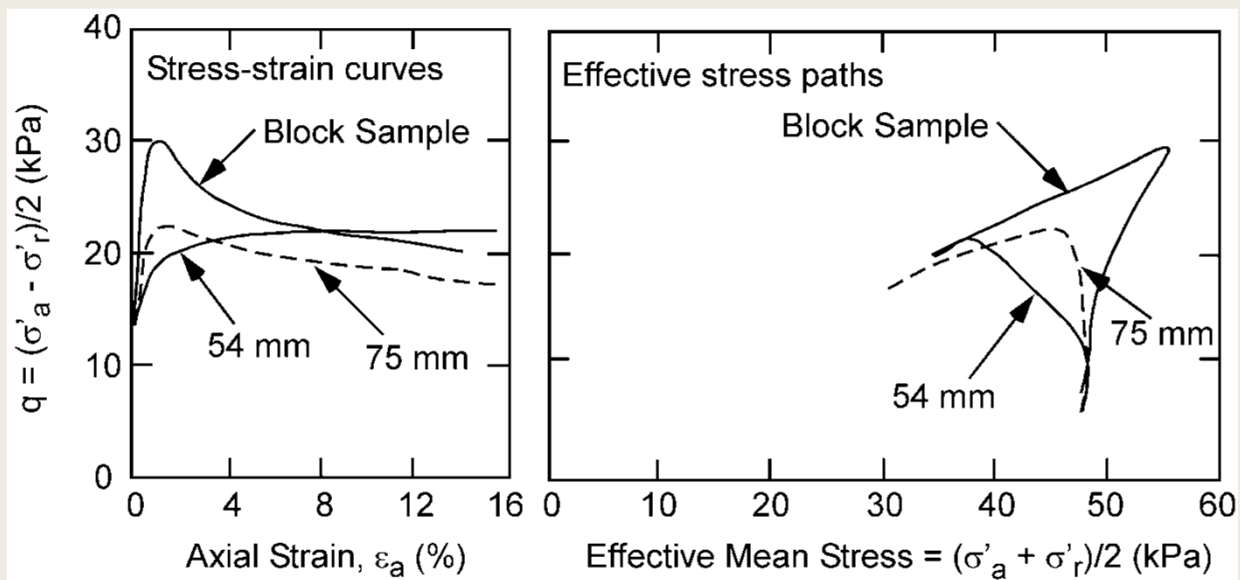
BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

JAKOŚĆ PRÓBK

(Ladd and DeGroot 2003)

JAKOŚĆ PRÓBK

(Lunne et al. 1997)

BADANIA GEOTECHNICZNE - LABORATORYJNE

JAKOŚĆ PRÓBKKI

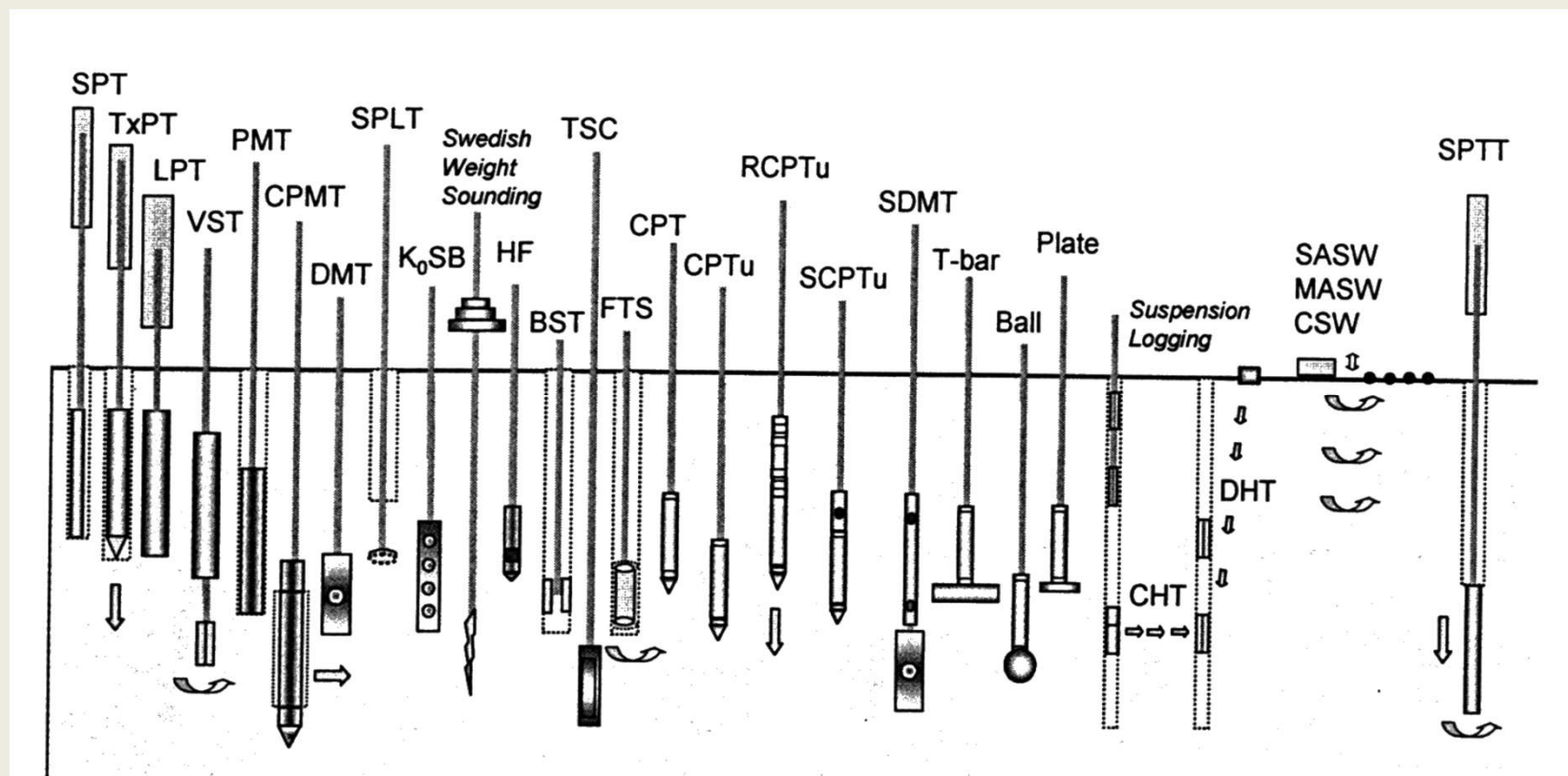
Specimen Quality Designation (SQD) (Terzaghi et al. 1996)		$\Delta e/e_0$ Criteria (Lunne et al. 1997)		
Volumetric Strain (%)	SQD	OCR = 1 – 2 $\Delta e/e_0$	OCR = 2 – 4 $\Delta e/e_0$	Rating*
< 1	A	< 0.04	< 0.03	Very good to excellent
1 – 2	B	0.04 – 0.07	0.03 – 0.05	Good to fair
2 – 4	C	0.07 – 0.14	0.05 – 0.10	Poor
4 – 8	D	> 0.14	> 0.10	Very poor
> 8	E			

(DeGroot 2007)

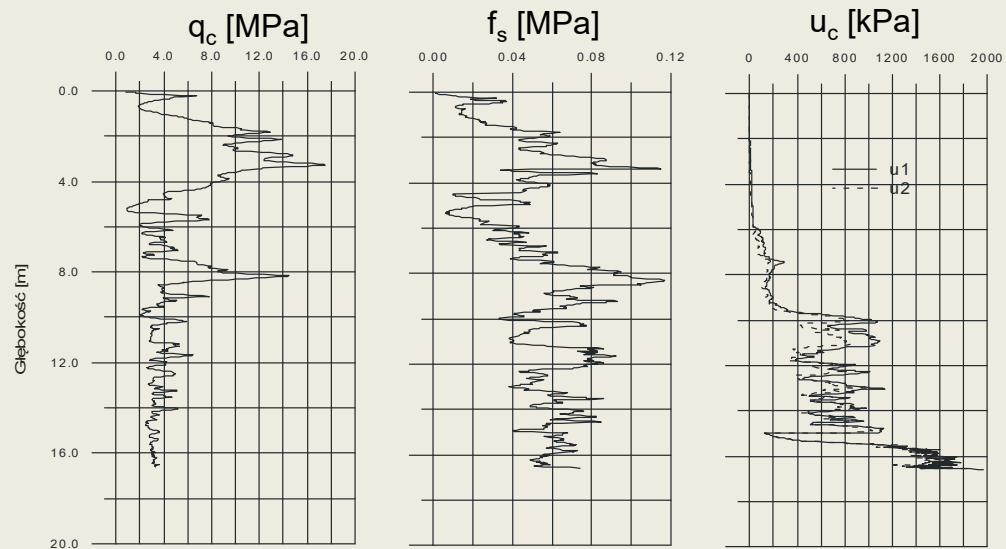
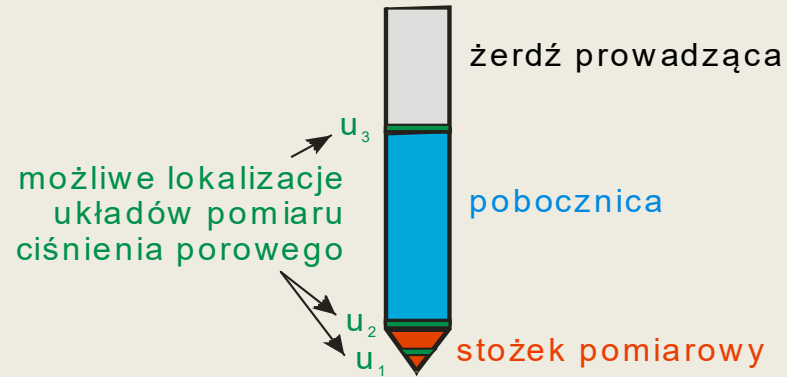
BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

TYPY BADAŃ

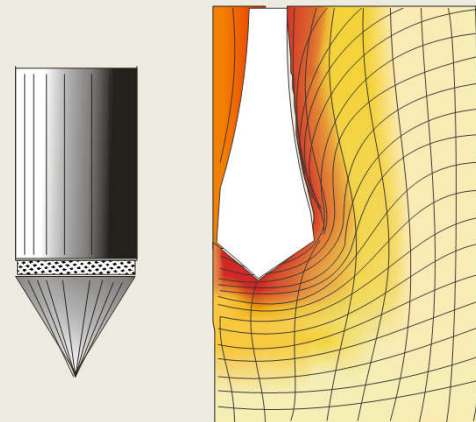
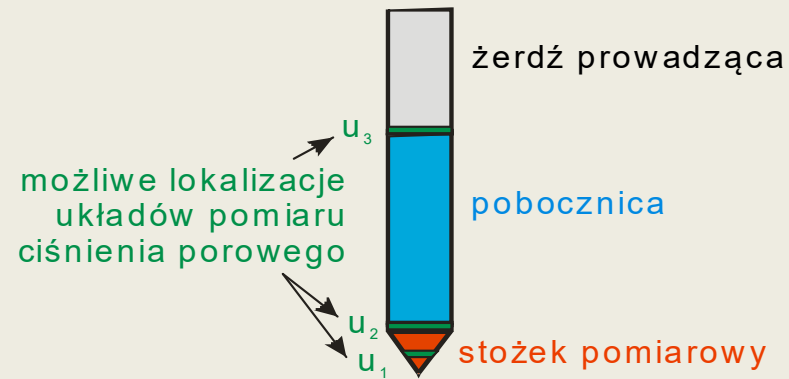
BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONDEWANIA - CPTU

BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONADOWANIA - CPTU

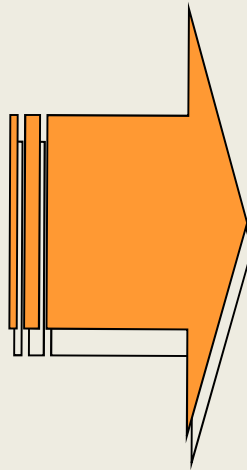
BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONDEWANIA - CPTU

q_c [MPa]

f_s [MPa]

u_c [kPa]

$$q_t = q_c + (1 - a) \cdot u_2$$

$$q_n = (q_t - \sigma_{v0})$$

$$R_f = \frac{f_s}{q_c} \cdot 100\%$$

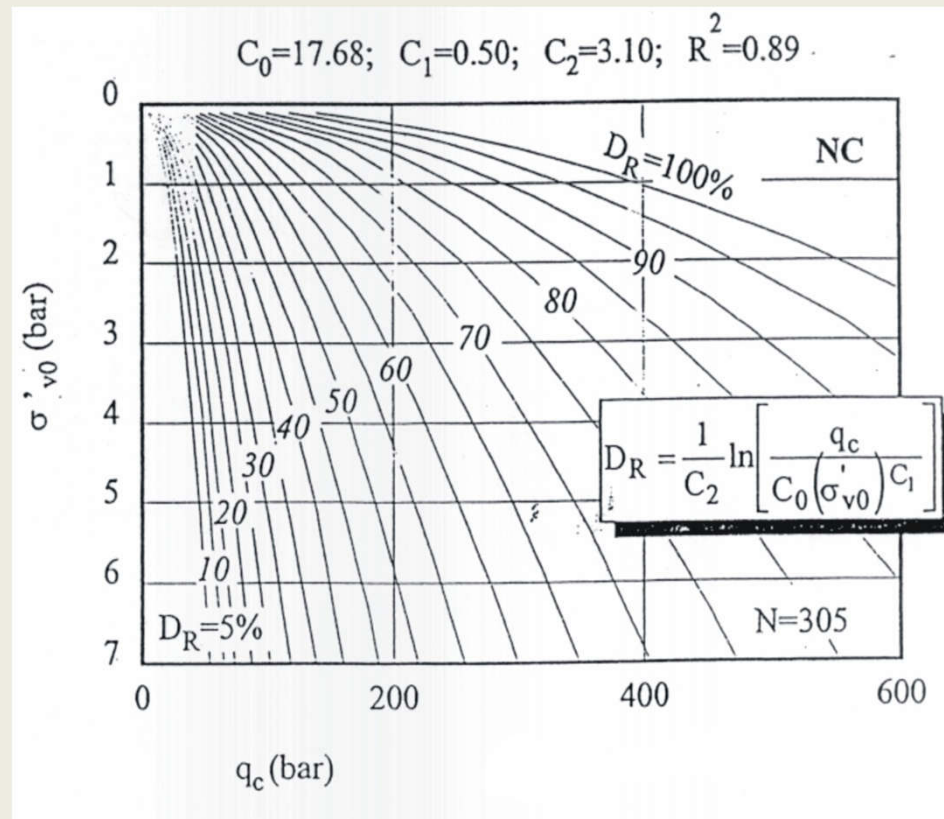
$$Q_t = \frac{(q_t - \sigma_{v0})}{\sigma'_{v0}}$$

$$B_q = \frac{u_2 - u_0}{q_t - \sigma'_{v0}}$$

BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONDEWANIA - CPTU

stopień zagęszczenia

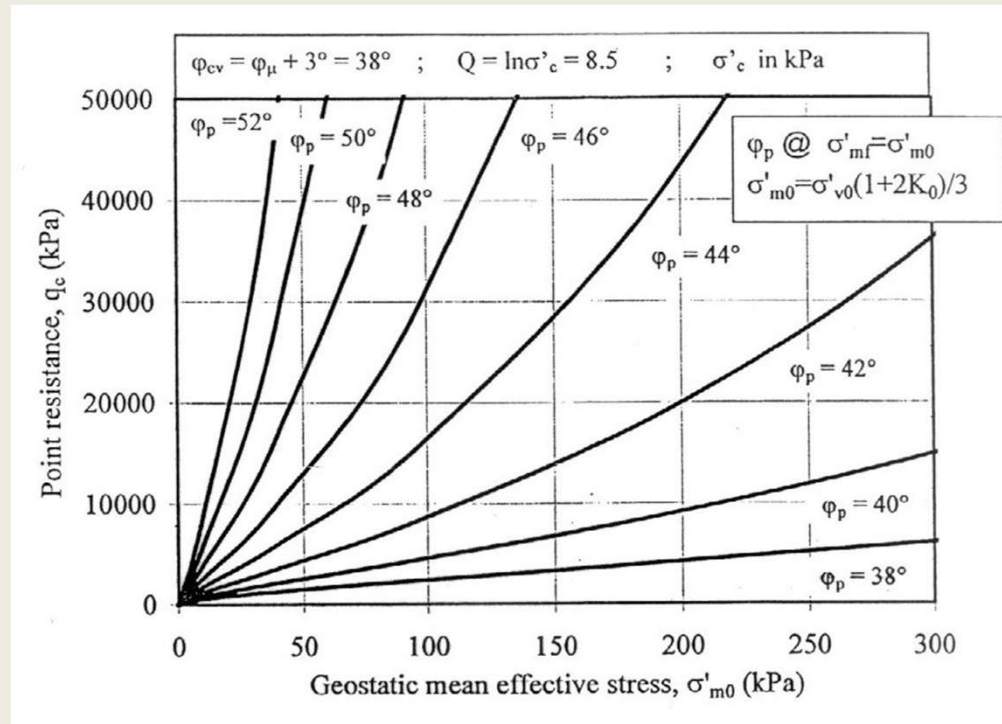

(Baldi i inni 1986; Jamiolkowski i inni 2001)

BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONDOWANIA - CPTU

**kąt tarcia
wewnętrznego**

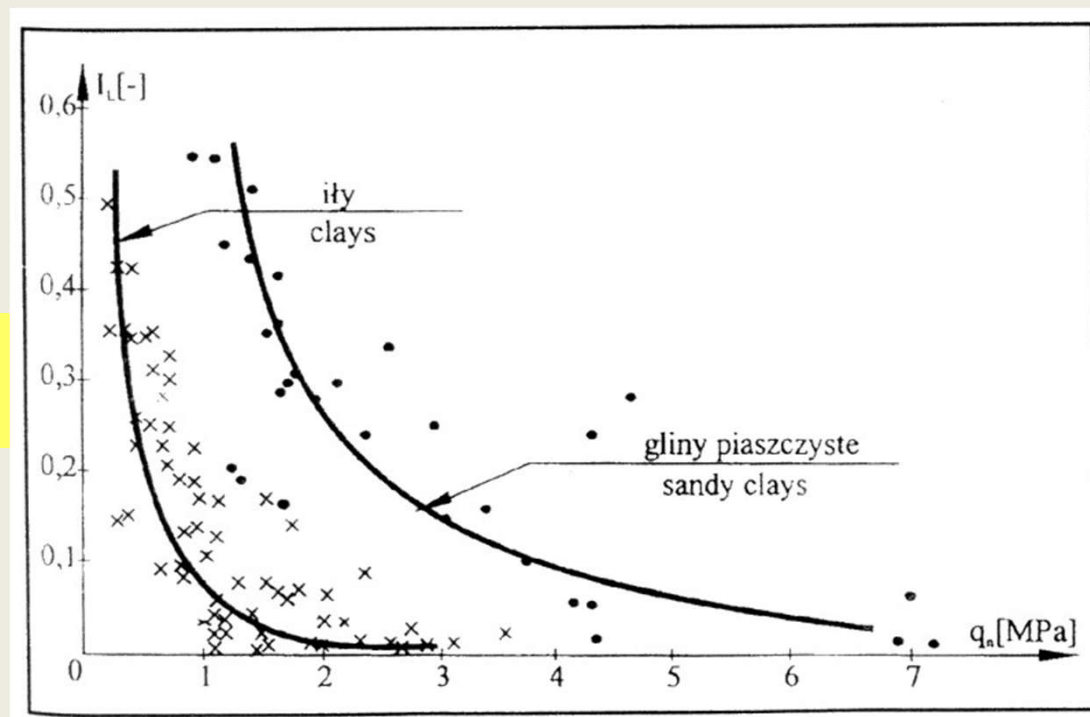

(Jamiolkowski i inni 2001)

BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONDEWANIA - CPTU

stopień
plastyczności

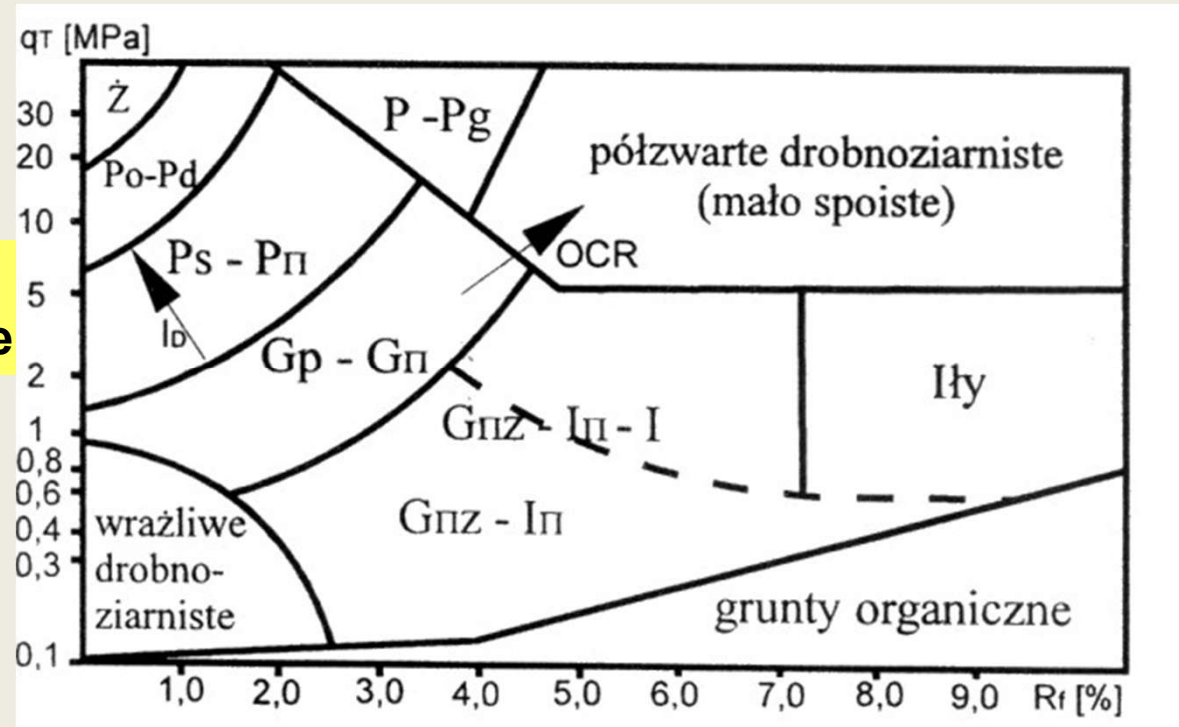

(Tschuschke i Wierzbicki 1998)

BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONADOWANIA - CPTU

rodzaj gruntu -
cechy litologiczne

(Młynarek, Tschuschke i Wierzbicki 1997)

BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONADOWANIA - CPTU

wytrzymałość na
ściananie bez odpływu

$$s_u = \frac{q_t - \sigma_{v0}}{N_{kt}}$$

(Lunne i inni 1997)

$$\tau = \sigma_{v0} \cdot \operatorname{tg} \phi_u + c_u \quad \text{(równanie Coulomba)}$$

BADANIA GEOTECHNICZNE - TERENOWE

BADANIE STATYCZNEGO SONDEWANIA - CPTU

$$M_{CPTU} = \alpha (q_t) \quad (\text{Sanglerat 1972})$$

**moduł
ściśliwości**

$$M = \alpha \cdot (q_t - \sigma_{v0}) \quad (\text{Senneiset i inni 1982})$$

$$M_{CPTU} = 8,25 (q_t - \sigma_{v0}) \quad (\text{Mayne 1994})$$

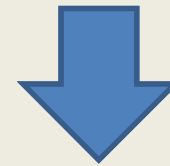
ANALIZA STATECZNOŚCI

**SKARPY (ZBOCZA)
PODPARTE**

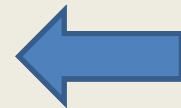

- ŚCIANY OPOROWE
- OBUDOWY WYKOPÓW
- KOTWY, GWOŹDZIE itp.

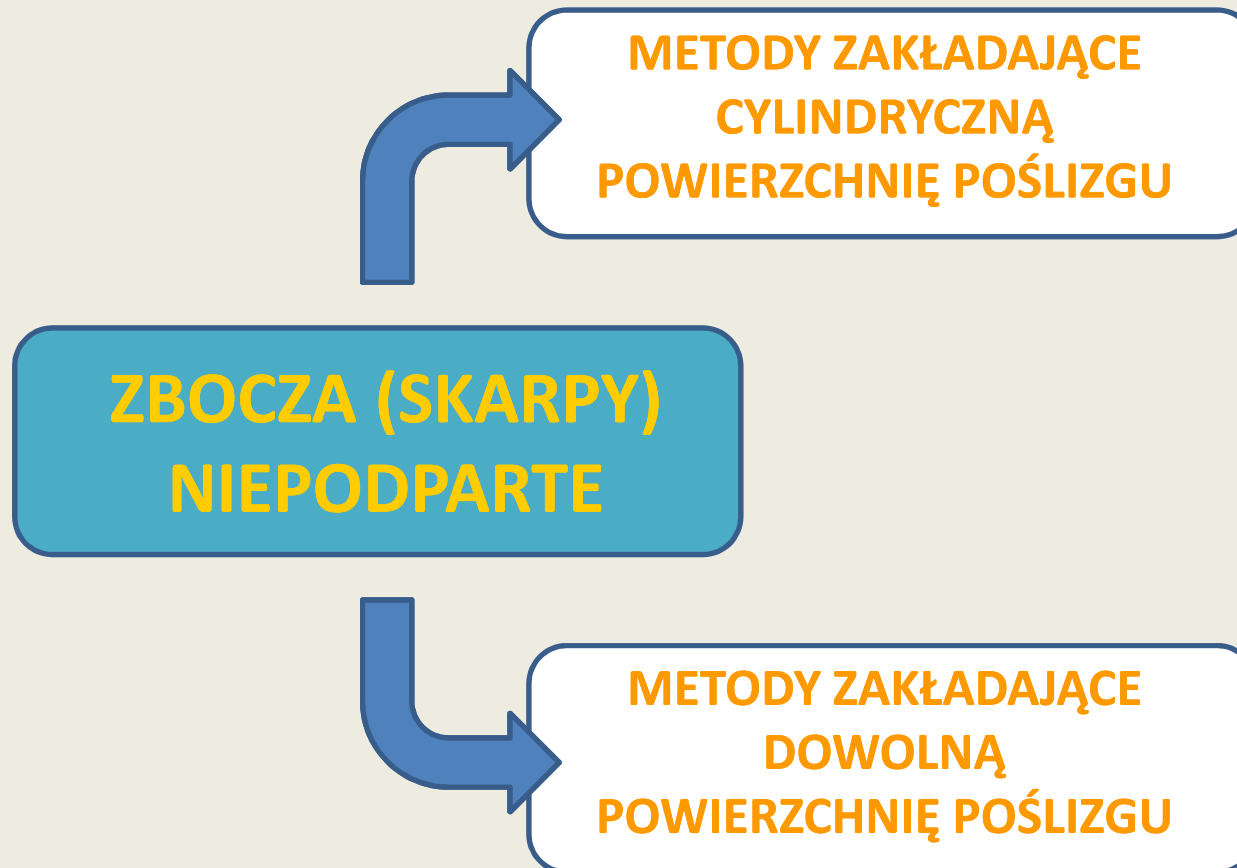
**ZBOCZA (SKARPY)
NIEPODPARTE**

- ZBOCZA NATURALNE
- SKARPY SZTUCZNE
(nasypów/wykopów)

KGI: STATECZNOŚĆ ZBOCZY

KGI: STATECZNOŚĆ ZBOCZY

ANALIZA GRANICZNEGO STANU RÓWNOWAGI

$$T = W' \cos \alpha \operatorname{tg} \phi'$$

$$S = W' \sin \alpha + P_s \quad P_s = i \gamma_w$$

$$T \geq S$$

$$\tau = \sigma \operatorname{tg} \phi$$

$$T = N \operatorname{tg} \phi$$

$$T = W \cos \alpha \operatorname{tg} \phi$$

$$S = W \sin \alpha$$

$$F = T/S$$

WSPÓŁCZYNNIK PEWNOŚCI

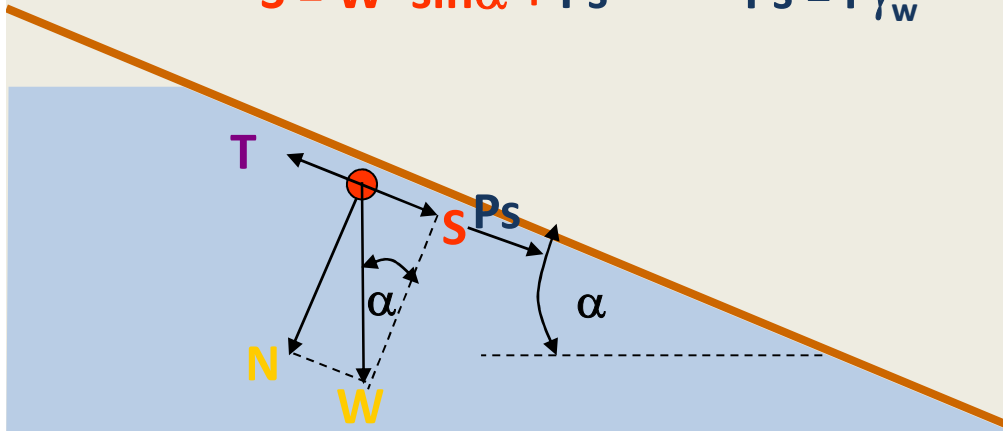
co najmniej $F > 1,1$

$$F = \operatorname{tg} \phi / \operatorname{tg} \alpha$$

$$F = \operatorname{tg} \phi / 2 \operatorname{tg} \alpha$$

$$\alpha \approx \phi$$

$$\alpha \approx \phi / 2$$

KGI: STATECZNOŚĆ ZBOCZY

ANALIZA GRANICZNEGO STANU RÓWNOWAGI

metoda Felleniusa

$$T = W' \cos \alpha \operatorname{tg} \phi' + c' l$$

$$S = W' \sin \alpha + P_s \quad P_s = i \gamma_w$$

$$T \geq S$$

$$\tau = \sigma \operatorname{tg} \phi + c$$

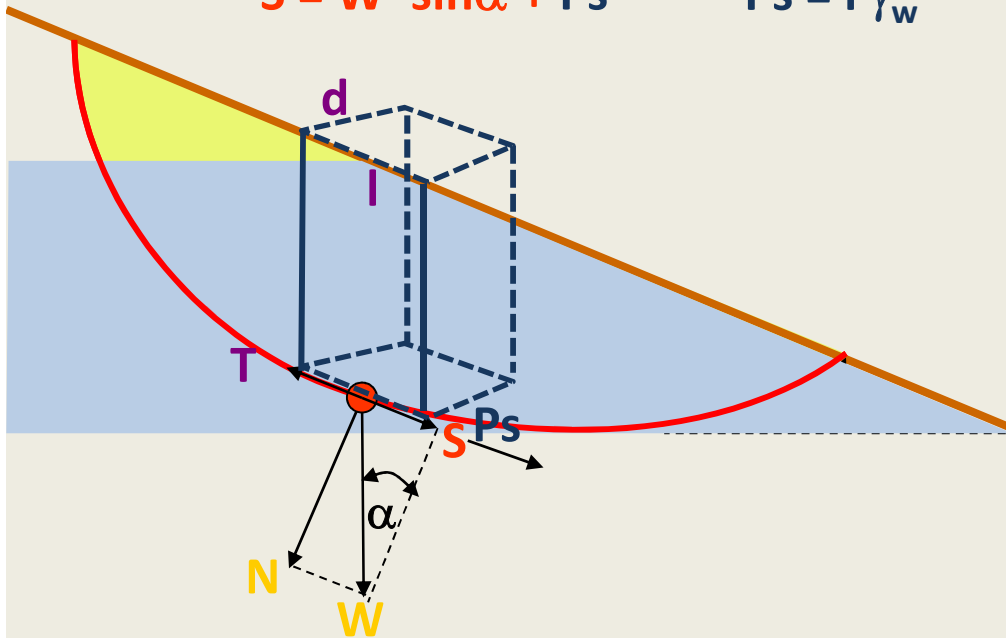
$$T = N \operatorname{tg} \phi + c A$$

$$T = N \operatorname{tg} \phi + c l d$$

$$T = W \cos \alpha \operatorname{tg} \phi + c l$$

$$S = W \sin \alpha$$

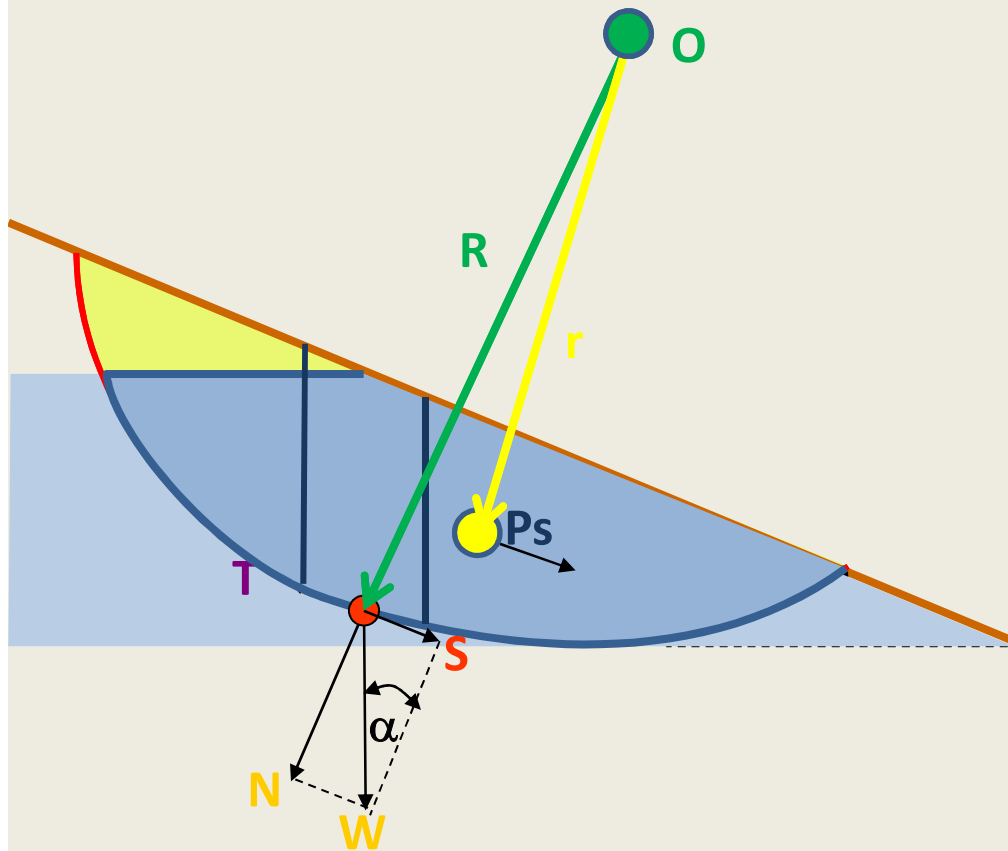
$$F = M_T / M_S$$

KGI: STATECZNOŚĆ ZBOCZY

ANALIZA GRANICZNEGO STANU
RÓWNOWAGI

metoda Felleniusa

$$F = M_T / M_S$$

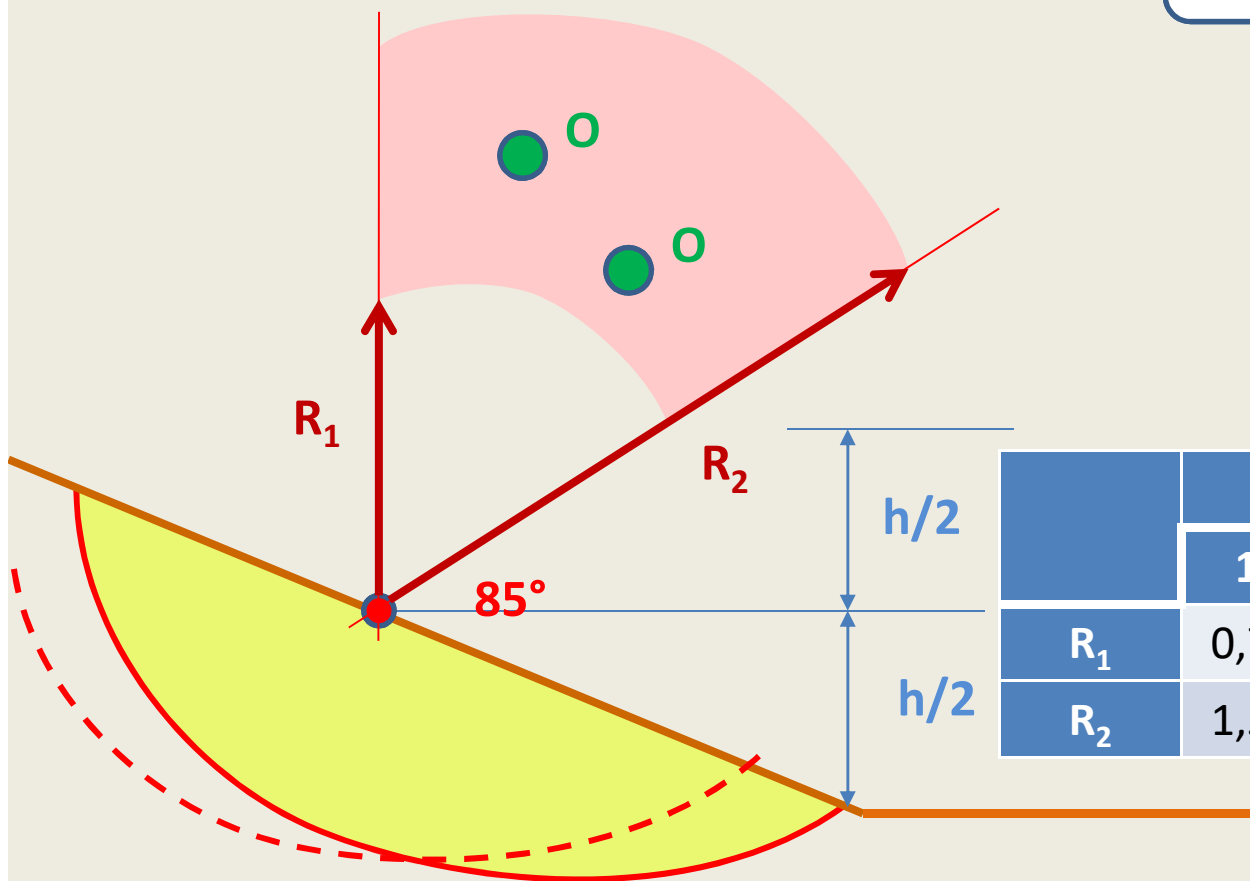

$$F = \frac{\sum R (W' \cos \alpha \operatorname{tg} \phi' + c' l)}{\sum R W' \sin \alpha + r P_s}$$

KGI:

STATECZNOŚĆ ZBOCZY

$$F = M_T / M_S$$

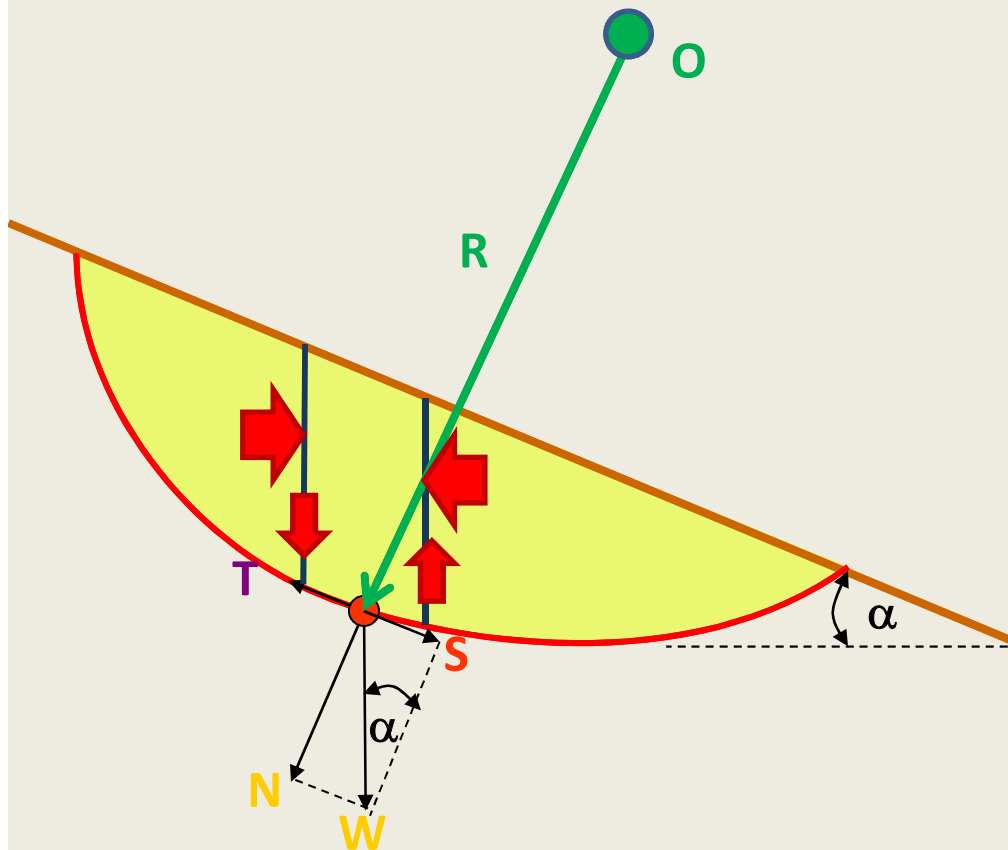
	NACHYLENIE			
	1:1	1:2	1:3	1:4
R ₁	0,75h	0,75h	1,00h	1,50h
R ₂	1,50h	1,75h	2,30h	3,75h

KGI: STATECZNOŚĆ ZBOCZY

ANALIZA GRANICZNEGO STANU RÓWNOWAGI

metoda Bishopa

$$F = \tau_f / \tau$$

$$\tau_f = \sigma' \operatorname{tg} \phi' + c'$$

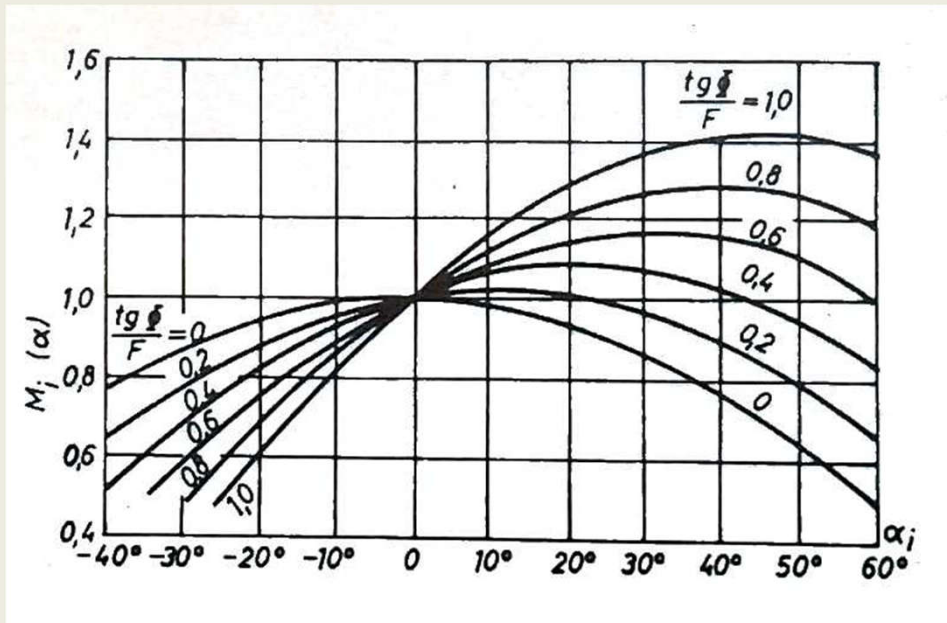
$$\tau = (\sigma' \operatorname{tg} \phi') / F + c' / F$$

$$F = \frac{\sum (c' b + W(1 - ub/W) \operatorname{tg} \phi') (1/M_\alpha)}{\sum W' \sin \alpha}$$

KGI: STATECZNOŚĆ ZBOCZY

ANALIZA GRANICZNEGO STANU RÓWNOWAGI

metoda Bishopa

$$F = \tau_f / \tau$$

$$\tau_f = \sigma' \operatorname{tg} \phi' + c'$$

$$\tau = (\sigma' \operatorname{tg} \phi') / F + c' / F$$

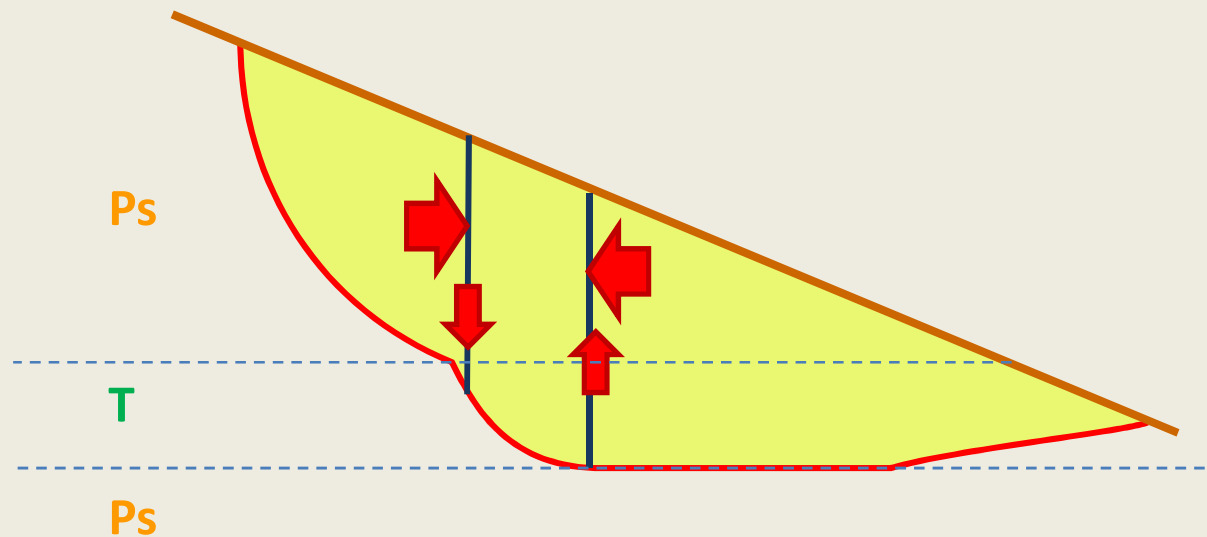

$$F = \frac{\sum (c'b + W(1 - ub/W) \operatorname{tg} \phi') (1/M_\alpha)}{\sum W' \sin \alpha}$$

ANALIZA GRANICZNEGO STANU
RÓWNOWAGI

metody:

- Morgensterna-Price'a (1965)
- Janbu (1973)
- Madeja (1973)

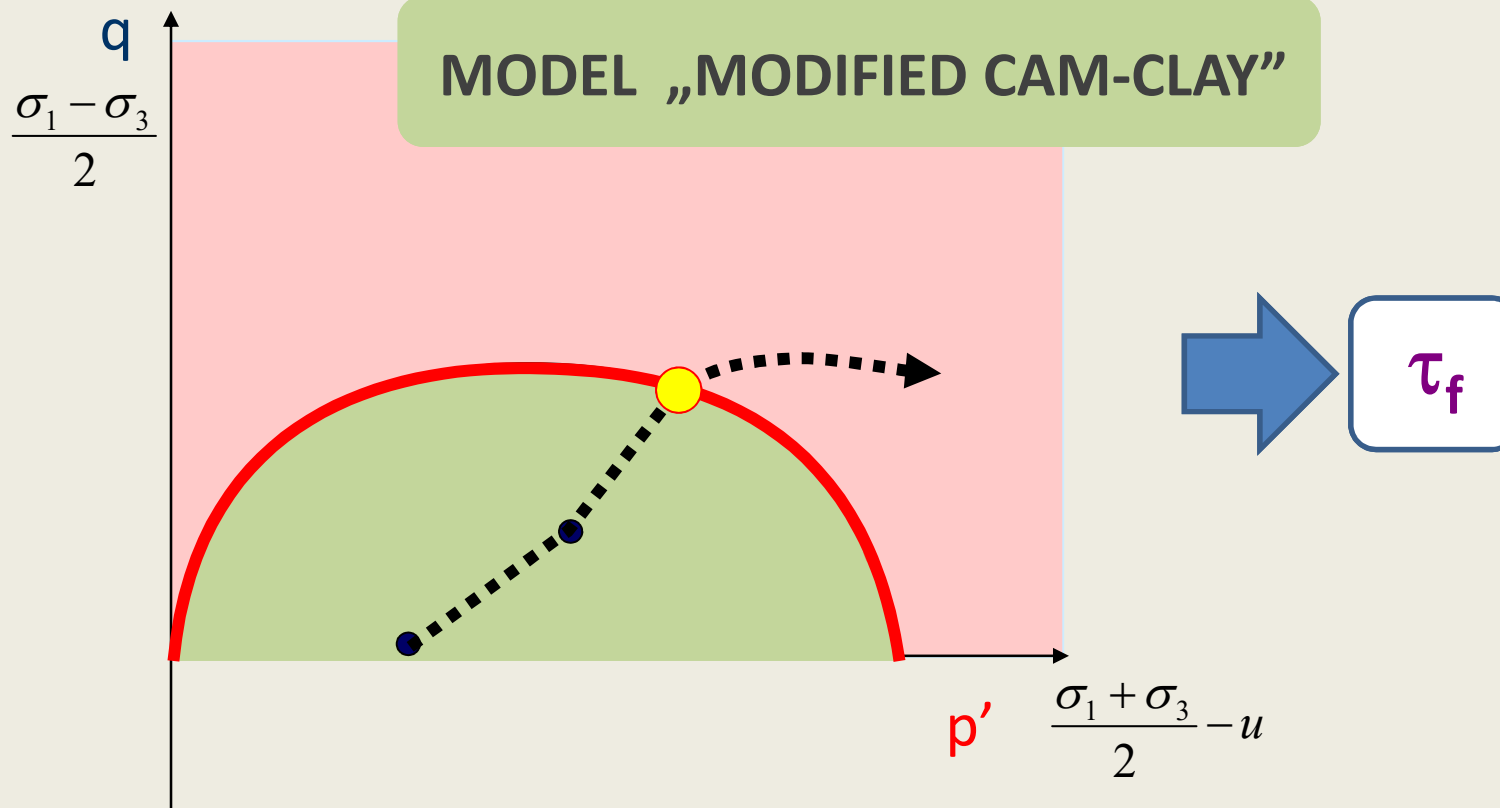

KGI: STATECZNOŚĆ ZBOCZY

ANALIZA GRANICZNEGO STANU
RÓWNOWAGI

$$F = \tau_f / \tau$$

metody oparte na analizach numerycznych

KGI: STATECZNOŚĆ ZBOCZY

ANALIZA GRANICZNEGO STANU RÓWNOWAGI

metody oparte na analizach numerycznych

$$F_1 = \frac{c' + \sigma' \operatorname{tg}\phi'}{\tau_1}$$

Control
points:

